

Tisti, ki je bil pahnjen v juho nesmisla

Simon Orgulan

»Mnogo zgodb se tako trudi opredeliti čas, prostor dogajanja, natančno navesti kaj je kdo rekel in kako. A ne ta zgodba. Nas zanima samo, kaj ima za povedati. Ne vem kdo sem, vem le, kakšno vlogo imam. In to vlogo bom zavzel z vsem, kar premorem.«

- Pripovedovalec

1. del

Kdo je ta izobčenec?

On se morda ni zavedal lastne pomembnosti. Ni se mu niti sanjalo, kakšen pečat bo pustil na ljudeh, med katerimi se je rodil. Ni si mogel predstavljati, kako bo spremenil sistem, družbo in njeno mentaliteto. Ampak jaz vem... občutek imam, kot da sem vedel od nekdaj.

Da, zato sem tukaj. Mislim, da plavam nekje v alternativni realnosti, od koder lahko varno pripovedujem, kaj se je zgodilo. Ne omejujejo me tegobe, ki pestijo ostale, živeče ljudi. Ne omejujejo me termini in časovna stiska. Ne omejujejo me bivanjske sitnosti. Lebdim v prostoru brez zraka, brez predmetov, brez svetlobe in toplote, brez česarkoli otipljivega.

Zaznam lahko samo lastne misli in svoj glas, ki ilustrira nove razsežnosti. Ampak tisti, o katerem pripovedujem, ni imel te sreče. Živel je namreč v svetu, kjer je omenjenih nevšečnosti na pretek.

Živel je življenje. Tako življenje, ki ima korenine v trdnih tleh realnosti in hlasta za zrakom, ki se ga da dobiti samo v sanjah. Srečen je tisti, ki živi tako lepo življenje, da ima omenjene nevšečnosti sploh možnost iskati... one so namreč našle njega.

Rodil se je v svetu, kjer ljudje garajo za doseganje zunanjih ciljev. Marsikdo bi si mislil, da so taki cilji zastavljeni smiselno in z namenom, da izvirajo iz srca. Tak človek bi se motil. Jaz, kot pripovedovalec pa imam polno in predvsem celostno predstavo o tem, kdo je imel prav in kdo ne.

Že res, da je marsikaj subjektivno, o tem sploh ni dvoma. A o stvareh, ki so merljive, pa velja samo ena in edina resnica. Predstavljajte si lilijo, ki vzklije med neskončnimi nasadi trnja. To je bil naš junak. Poteptan, preboden, zaničevan. Spljuvan še od lastne matere. Prav zbode me v srcu, ko pomislim, da tako neverjeten posameznik, kot je bil on, ni dobil česa boljšega. To bi si nedvomno zaslužil. Vendar se žal horda z njim ni strinjala... neverjetno je, da je bil dojeman celo kot razbojnik. Kot breme, ki visi nad družbo in jo ovira. Kot trn v peti.

A bolan in predvsem nerazvit um ljudi pač ne more generirati dobrih vrednot. Zato me ne preseneča, da je bil odrinjen na rob. Ampak to je bilo ljudstvo barbarov. Niso se zavedali, s čim so bili blagoslovljeni.

Kljub temu pa je v njem gorel bojevniški ogenj. Sklenil je namreč, da ne bo legel v grob premagan. Da se bo boril proti temu, v kar je verjel, da je narobe. In prav to je tisto, kar ga je naredilo tako posebnega. Čeprav je dobil brco v rit od vseh, s komer je imel opravka, ni sprejel vrednot, ki so mu jih vsiljevali. Marsikomu bi se zmešalo... marsikdo bi želel racionalno premleti, zakaj je do tega prišlo in prišel bi do zaključka, da je sigurno z njim nekaj narobe. Da pa vendar ne more tako veliko število ljudi imeti napačno prepričanje, saj je to nemogoče.

O, pa še kako je mogoče! Resnica ostane očem skrita in tako je bilo tudi v tej zgodbi. Morda takrat ni bil prav nihče srečen, da se je tako odločil. A jaz sem srečen, saj zdaj lahko iz svojega mehurčka opazujem posledice, ki jih je taka odločitev prinesla. In bile so resnično dobre! Postavil je namreč temelje za svet, ki je bistveno boljši od tega, kar je bilo prej. V zgradbe, na ceste, travnike in ulice je namreč vnesel prav tisto, kar jim je najbolj primanjkovalo. Presvetli smisel.

Zdaj se končno nagrajuje dobre odločitve in kaznuje slabe. Končno se ceni talent in ne suženjstvo. Vedel je, da samo delo, ki se opravi s srcem, je lahko res dobro opravljeno. Sploh ni važno, da nekdo dela dosti, važno je, da dela pametno in dobro. Dejansko nekomu, ki razume jedro problema, sploh ni treba delati. Ker ve vse, kar mora vedeti. Količina absorbiranih podatkov ni pomembna, pomembno je samo sporočilo, ki jih nosijo.

Komu bi pa kaj bilo do nečesa, kar ni uporabno v nobenem pogledu, kar je samo sebi smisel? Seveda družbi, v kateri je živel. Smešno ali žalostno je tukaj samo stvar perspektive. On je bil žalosten, saj, kdo pa ne bi bil, če bi se znašel v takšni situaciji.

Ampak jaz se zdaj smejem. Smejem ignoranci tistih, ki so ga podcenjevali, smejem se njihovim zastarelim prepričanjem, ki ne veljajo več. Dejansko delam besedi krivico... kot opazovalec in komentator vam lahko kar gladko povem, da niso veljala niti kdajkoli prej.

Oblačili so se prefinjeno in izrednega pomena jim je bilo, kako izgleda njihova lupina. A on je prav dobro vedel, da ni vse zlato, kar se sveti. Zato nikoli v svoj izgled ni vlagal pretirano dosti. Vendar to ne pomeni, da je bil zanemarjen, sploh ne. Izgledal je preprosto, a pošteno. Občutek imam, da bi vsak lahko natančno vedel, kaj lahko od takega človeka pričakuje, če bi le živel v svetu, ki ga je on ustvaril. Čisto nič drugega kot jekleno, hladno, a iskreno resnico.

Zato ga je resnično čudilo, v kakšne neumnosti ljudje vlagajo svoj čas, finance in trud. In obratno; njih je čudilo, kako je lahko tako „neurejen“. Niso se namreč zavedali, da je urejenost zelo subjektivnega pomena in da ima vsaka kultura svoja nenapisana pravila in norme, kaj naj bi to sploh bilo. Zato urejenost, kot taka, sploh ne obstaja. Obstaja samo človeška interpretacija tega pojma. Kar v eni kulturi, kot skupku ljudi, velja za neprimerno, ima lahko v drugi celo nasproten pomen.

Iz tega sledi, da je to subjektivna resnica, kar pa njega nikoli ni zanimalo, saj je živel v okviru lastnih vrednot. Pripadal je samemu sebi.

Tako zasmehovan je en dan postopal po poti, ki mu nikoli ni bila pri srcu; po poti, ki je vodila do njegovega položaja znotraj družbe, do njegove 'funkcije'. A z njo se ni nikoli strinjal, zato jo je tudi tako poimenoval. Drugi ljudje so isti stvari rekli 'služba', ker pa on ni bil istega mnenja, ni želel prevzeti niti takega poimenovanja. Služba je v njegovi dimenziji bilo poslanstvo; nekaj, za kar si bil rojen, da počneš. Nekaj, v kar si verjel in delal z lastnim interesom.

Zamišljen, kot ponavadi, je naletel na dva obilna postavljača v usnjenih jaknah, ki sta mu prekrižala pot. „Kam pa kam, gnidica?“ je rekel eden izmed njiju.

Pogoltnil je težek zalogaj slin. Vedel je, da bo to en hudičev dan.

2. del

Zvezde v glavi in strgan rokav

Domišljija, misli in interni svet je zanj bilo nekaj, čemur se za nobeno ceno ni bil pripravljn odreči, kljub številnim pridigam soljudi, ki so bili imenovani za strokovnjake na tem področju. Njemu je to pomenilo vse; vse kar je lahko oklical za svoje, vse kar je tvorilo njegovo sebstvo, vse kar je sploh premogel.

Perfektno zavetišče pred pritiski zunanjega sveta; udobno domovanje, postlano z blazinami mehke odsotnosti, toplo hiško s kaminom na sredi zasneženih planin. Njegova fizična prisotnost pa je pomenila točno to, kar že beseda namiguje. Noge na tleh, a glavo v oblakih. Ni mu bilo prijetno stopiti iz svojega sveta, to je počel samo zato, ker je bilo kaj takega od njega pričakovano ali pa tako ali drugače nujno za preživetje. Le redki dražljaji iz realnega sveta so bili tako močni, da so se lahko sploh dokopali do njegove zavesti.

Zdi se, kot da bi hrup iz okolice sicer vstopil pri enem ušesu v njega, a če ga ni tako ali drugače pritegnil, je takoj pri drugem spet šel nazaj ven. A kot vsak predstavnik rase s človeško dobrimi zaznavami, je tudi on bil sposoben normalnega odziva na potencialno nevarnost. Tako so ga zbodle besede dveh agresivnežev, ki sta ga ustavila. Nekako tako, kot dve puščici, ki z neba sklatita ptico. Jekleno, hladno in boleče je bil pahnjen nazaj v realnost, kjer se dogajajo neprijetnosti. Kjer ogenj kamina izdihne, kjer svilene blazine poženejo bodice, kjer neumnost tepta vse pred sabo kot veličasten kolos.

„Hej, ti! Ja, tebi govorim!“ je zadonelo po ulici. Ta gromki glas mu je bil še kako dobro poznan. Vedel je, da pomeni slabe novice. Bil je tako oster, da je kar začutil konico metaforične igle, ki se je zarila v njegovo meso. Izpod sključene podobe se je pokazal par zasanjanih oči, ki so se iz svoje prvotne talne destinacije usmerile navzgor.

„Ah, ne že spet...“ je odmevalo po njegovi glavi. A vendar je skušal ohraniti mirne živce in diplomatsko rešiti nastalo situacijo. Vsi miselni procesi so bili postavljeni na stran, vsi stroji so nemudoma zavzeli obrambno pozicijo. Kar je prej bil strah, se je postopoma spreminjalo v jezo. Misli so začele švigati levo in desno, njegove oči pa so izza zavese las zabodeno pogledale v dve pojavi pred njim.

S pridihom nevtralnosti ju je vprašal, kaj hočeta od njega. Kot pričakovano, je bumerang zasukal smer potovanja in poletel nazaj v njegovo glavo. S strani nasilnežev je namreč požel kup psov in groženj. Uvidel je, da njegove besede ne pomenijo ničesar. Še manj pa karkoli spremenijo. Lahko bi rekli, da bi lahko vsaka nadaljnja beseda situacijo še celo poslabšala. Zato, premeten kot je bil, preprosto ni več rekel ničesar in odkorakal mimo.

Kot je že nekako v navadi, mu sreča ni bila naklonjena, saj sta mu obilneža ponovno prekrížala pot. Vljudno jima je rekel, naj se mu umakneta. Tisti z vijolično pobarvanimi lasmi in črno usnjeno jakno ga je sunkovito odrinil. Dogodki, ki so sledili, so bili tako nasičeni, da jih naš junak ni mogel več procesirati. Vse, kar je lahko razpoznal, je bilo zmerjanje in napihovanje dveh bedakov, ki sta se obnašala kot opice, ki se tolčejo po prsnem košu. Nikoli ni bil nasilne narave, nikoli ni nobenega udaril. Zavedal se je, da jima verjetno tako ali tako ne bi bil kos, zato se je odločil zbežati.

Spet je zadonelo, a tokrat malo drugače. Po ulici se je razlegel hresketajoč zvok oblačil, ki so podrgnila po asfaltu. Iz komolca se mu je ulil curek krvi, ki je že premočil blago. Ko si je opomogel od šoka, se je počasi začel zavedati, kako zelo je bolelo. Nekako tako, kot realnost.

Ena od postavljaških opic je še vedno imela stegnjeno nogo, tisto, ki ga je spotaknila. Želel se je pobrati, a že je sledila nova poteza. V hrbet je namreč dobil trdo brco še od zelenolasca v rjavi jakni. Zmeden od bolečine je zakričal, da na sebi nima čisto nič drugega, kot par kovancev, ki zadostujejo kvečjemu za eno delavsko malico. Odvrnila sta mu, da od njega ne želita ničesar drugega, kot pa užitka, ki ga prinese 'teptanje takih kmetavzarjev'.

Zdaj je naš junak skoraj že pljuval adrenalin. Ni točno vedel, kako bi nadaljeval ali kaj bi sploh naredil v dani situaciji. Izgledalo je, kot da ni važno, katero opcijo izbere, saj bi tako ali tako vse vodile do istega razpleta. V njem sem zaznal brezizhoden položaj nemoči. Vedel je, da je dovolj zgolj to, da se nekdo odloči biti neumen in v svetu se bo zgodila naslednja neumnost. In to taka, na katero tisti v vlogi prikrajšanca ne bo mogel niti odgovoriti.

Očitno ni bilo važno ali si si zaslužil to, kar si prejel... v tem času je vladal tisti, ki je imel vpliv. Po svoje hecno, da tudi tedanji sociologi niso tega sveta dojemali kot nekaj, kar spada v najboljšem primeru v davno, pozabljeno preteklost. To pa zato, ker nikoli ne bi smelo priti do tega, da je taka realnost sploh lahko realnost.

Pa je vseeno bila. On pa se je v njej počutil kot nekdo, ki so ga na silo potisnili v časovni stroj in poslali tisoč let nazaj v srednji vek. Daleč od tega, da bi se tukaj lahko počutil doma. Vedel je, da mora pripadati nekemu ljudstvu ali kulturi, pa čeprav morda iz drugega planeta oziroma časa. Vedel je tudi, da to, kar ima možnost izkusiti tukaj in zdaj, že ne more biti tisto pravo. Da svet mora nuditi kaj več, kot je sprva očem vidno. Edino, kar ni vedel, je to, kako zelo prav je imel.

BUM! Udarilo je še enkrat. Pa še enkrat. Še je padalo. Njegova usta so bila skremžena od vsega gnusa, ki se mu je razlegal po obrazu. Tedaj mu je bilo odvzeto največ, kar je premogel... bolečina mu je ohromila misli. Sunkovito se je stopnjevala in prišla do točke, kjer je vse že tako odjenjalo, da ni niti več vedel, kaj sploh še hoče. Ob tistem času bi najraje res videl, da bi se vse skupaj že enkrat končalo in da bi lahko končno odšel nekam na lepše. Pa četudi bi to pomenilo, da se po smrti rodi kot kakšna strupena kača.

Na tak način bi se ga vsaj bali. Imel bi mir. S tem sklepom je zbral še poslednje moči, se nasmehnil in primitivcem zabrusil nazaj: „Lahko me premikastite kolikor želite, tudi ubijete, če vam paše! Vsaj ne bom več rabil gledati tako nagnusnih iztrebkov človeštva, kot ste vi!“ To je bilo dovolj, da je v zameno dobil v glavo tako močno brco, da se je slika dokončno stemnila. Nasilneža sta se začela spraševati, če sta ga slučajno ubila. En od njiju je zakričal, da bi bilo dobro zbežati stran, saj ju lahko

kdo vidi.

Pobrisala sta jo neznano kam. A na njuno nesrečo je bil dogodek skrbno opazovan s strani stare ženice, ki je skozi zaveso iz hiše gledala navzdol proti ulici. Nežno je odložila skodelico čaja in odšla proti mizi, kjer je stal telefon. Poklicala je pomoč. Sama je namreč bila prešibka, da bi lahko kakorkoli posredovala med dogodek, ki se je končal tako bliskovito, kot se je začel.

Kaj pa naš junak? Obležal je. Malo sem približal pogled, da bi bolje videl, v kakšnem stanju je. Takrat me je stisnilo. Bil je krvav in nezavesten. A na njegovem obrazu... tam se je razprostiral nasmešek. Prav prešeren, iskren nasmešek.

3. del

Se je res odrekel vsemu?

Bizarno. Človeka pretepejo, on pa se smeji. A se mu je zmešalo? V tistem trenutku sem kljub šokiranosti podvomil ne v njega, temveč v sebe. Nekdo, ki ima pregled nad časovnim potekom dogodkov, bi pa ja lahko vedel, zakaj je prišlo do odziva take vrste. Tisti, ki vidi v zakulisje človeškega notranjega dogajanja, vidi v skrite misli in namene, tudi če se jih njihov lastnik mogoče ne zaveda. Ve za posameznikovo usodo, še preden ga doleti!

A meni je pogled bil zastrt. Spraševal sem se, zakaj je do tega prišlo. Jezilo me je! Da pa vendar obstaja nekaj, kar je izven mojega dosega, kar mi je nerazumljivo. Dejansko sem bil postavljen v pozicijo, v kateri ne razlagam, temveč sem prisiljen v ugibanje. Kakorkoli nezaslišano je to spoznanje zvenelo takrat, še bolj nezaslišana je moja sebičnost. Namesto, da bi svojo vlogo opravljal kakor se spodobi, kradem vaš čas s pritoževanjem nad omejenostjo lastnih sposobnosti. Zato bom to preložil na kasnejši termin in poskušal ugotoviti, kaj naj ta nadvse neslan namešek sploh pomeni.

Vse, kar vem s popolno gotovostjo, je to, da je v sebi sigurno moral nositi nekaj drugačnega, glede na to, da nisem mogel dostopati v njegovo duševnost in brati med vrsticami. A je to bil briljanten um? Nadnaravne sposobnosti? Mogoče pa... mogoče pa je bil celo eden izmed nas. Pravijo, da moraš najprej biti pisec, preden si nagrajen s tem, da v novem življenju opravljaš presveti poklic opazovalca, ki lahko v miru pripoveduje. Kar je on vsekakor bil. Pisec novega sveta, nove zgodbe, nove realnosti. Opravka imam torej s povsem novo razsežnostjo pojavov, kjer moram sprejeti dejstvo, da vsega ne bom mogel vedeti. Sprejeti moram, da so moje peruti prirezane. Čeprav ne morem biti bog, sem še vedno lahko njegov advokat! Preko mene naj izzveni njegova zgodba!

A dovolj je bilo hvale, dovolj opevanja. Prav tako samoanalize. Čas je za razmislek, vsaj preden do njega prispe rešilec. Pa poglejmo. Prva reč, ki mi pade na pamet, je to, da se mu je zmešalo. Kar niti ne bi bilo tako zelo

presenetljivo. Tudi meni bi se verjetno zmešalo, če bi živel v tako motenem svetu. Mogoče sem tudi sam kdaj na ramenih nosil breme prenove kakšnega sveta, na katerem sem se inkarniral. A če se česa sploh spominjam, je to vsekakor nauk, ki me je spremljal od nekdaj:

'Stvari niso nikoli takšne, kot izgledajo.'

Zdelo se je, kot da bi se odcepil od vsega, kar je naravno. Svoj um je distanciral od dogodkov iz realnosti in se pogreznil v nekaj, kar je bistveno bolj cenil – sebe. Nisem tu, da bi presojal, če je to prav ali ne. To bom prepustil komu drugemu. Lahko pa vseeno rečem, da je bilo na mestu.

Premleval je o tem, kakšne posledice bo to v končni fazi sploh imelo. Smrt kot taka za smrtnika ni tako huda, kot za njegove sorodnike. Mrtev človek je nesposoben obžalovanja! Prav tako ne more karkoli oziroma kogarkoli pogrešati. Čeprav se vse konča, samega konca ne more niti občutiti, ko le-ta dejansko nastopi. Relativno kratko obdobje pred njim? Vsekakor. A nikjer ni živega bitja, ki bi lahko izkusilo svoj konec, kaj šele obdobje po njem.

Če nekoga umorijo, ta oseba pa se s tem strinja, a je to še vedno umor? Jaz bi to prej klasificiral kot asistiran samomor. Le-ta pa je pogosto pripisan izključno mentalno motenim osebam ali posameznikom z duševno stisko. Narobe... jaz namreč vem, da je pod določenimi pogoji smrt lahko tudi optimalna izbira. V primeru, ko življenje postane tako slabo, da nudi več negativnega kot pozitivnega (in je situacija povrhu še povsem nepopravljiva ali brezizhodna), je to povsem racionalna odločitev.

Vprašanje je tukaj le, a se je res odrekel vsemu? Opustil vse upanje in pokopal želje? V tistem trenutku bi nemara celo res lahko rekli tako. Če bi v njegovem stanju nastopila smrt, bi jo z odprtimi rokami sprejel. Bil bi rešen. Svoboden! Čisto nič ne bi pogrešal deloholične meglice, ki se je razprostirala v njegovem življenju.

Seveda ni bil izjema; morda le v tem pogledu, da je za razliko od drugih on ni sprejemal. Tudi someščanov ne bi pogrešal, če smo že pri tem. Oseb, ki mu niso dale čisto nič pozitivnega pač ni mogel ljubiti, kaj šele ceniti. Tekom svojega življenja je do njih začel sovražiti, kar ni posledica

agresivnih nagonov ali zlobe, temveč zgolj odziv na to, kako so se drugi obnašali do njega. Kot posledica vsega hudega, kar so mu storili. Zakaj je on sovražil njih, je torej jasno. A zakaj so oni sovražili njega, glede na to, da ni nikomur nič žalega storil? Odgovor je na dlani.

Ni se držal pravil. Pravil, ki so sama sebi namen, kakorkoli bolano se že sliši. Vzgoja otrok je v tej prečudni civilizaciji, kakor so jo klicali njeni prebivalci, temeljila na podrejanju svojim starešinam, ki so jih vzgajale. Človek bi mislil, da ko uporabim slednjo besedo, jasno mislim na odprt dialog med staršem in otrokom, ki temelji na dvosmerni interakciji in starševskem opominjanju na napake, ki jih otrok stori, brez da bi bil v celotnem procesu bil prizadet njegov ponos.

Seveda, da ne! Ne v tej prečudni družbi. Tukaj je vladala tiranija tudi pri vzgoji. Starejši so mlajšim že navsezgodaj preprosto zdrobili kakršnekoli zametke pozitivne samopodobe, razmišljanje z lastno glavo pa omrtvili, še preden se je sploh uspelo dodobra razviti. Svobodno misel so nadomestila pravila, ki so bila že navsezgodaj vcepljena v otroško podzavest.

Pa ne samo to. Kakršnakoli deviacija od začrtanih pravil je bila strogo kaznovana, tako na psihičnem, kot tudi fizičnem nivoju, kar se je odražalo v tem, da so mlajši svoje misli preprosto opustili in se vdali uveljavljenemu toku. Bilo je tudi poskrbljeno, da se je začarani krog nadaljeval. Ko so mlajši enkrat dozoreli, so z lastnimi otroci počeli prav isto. Program, ki programira program, ki programira program, do neskončnosti. Iz generacije v generacijo.

Je zdaj kaj bolj jasno? Menim, da se slika ostri. Samo pogledjte prečudne družbene norme, ki so veljale takrat. Prav nepredstavljivo je, da so se tako-imenovana nenapisana pravila zažrla tudi v še tako trivialno zadevo, kot je oblačenje. Kdor je odstopal od norme, tisti po njihovem ni pripadal njim, posledično pa ga je bilo treba izločiti. Dodatne točke za tistega, ki to naredi karseda nasilno, kakopak. Če bi vse ostalo samo na simboličnem nivoju, bi bilo prekrasno! Ampak, seveda, v tej družbi ni bilo vse tako rožnato. Konec koncev so tudi razgrajajući, ki so ga napadli, samo sledili vgraviranim vzorcem, ki so bili v njih vtisnjeni s strani staršev.

Tam se je pač tako počelo. Nihče se ni nikoli vprašal, če je to prav ali ne. To, da pa nekoga fizično izločiš, pa ti prinese ne samo zunanjo potrditev, poveča ti med drugim tudi lastni občutek moči. Zakrpa ranjeno

samopodobo, če smem pripomniti. Res škoda, da je moralo biti tako. A kaj bi godrnjal...

Sirene že tulijo nekje v daljavi. Da... ni še tvoj čas, cenjeni kolega. Vsaj ne zaenkrat! Ko so te nalagali na nosila, me je dokončno prepričalo, da si vsaj zaenkrat na varnem. Prepeljan v bolnišnico, oskrbljen in zaščiten. Odleglo mi je. Lahko bi se čudili, da zgradba ni bila do roba napolnjena s podobnimi 'izločenimi' primerki. Kakorkoli presenetljivo tole zveni, dejansko jih ni bilo ravno v izobilju. Kaj izobilju, bolnišnica je skorajda samevala. Noben si ne bi niti drznil pomisliti na izbiro oblačil po lastnem okusu ali pa glede na funkcionalnost, ki bi jo nudila in posledično tvegati brutalno izločitev.

Od nesrečnega dogodka je minilo nekaj dni. Naš junak je počasi začel prihajati k zavesti. Sprva meglena slika je postajala vedno bolj razjasnjena. „Kaj se je zgodilo? Kje sem?“ Jasno mu ni bilo prav nič. Ob sebi je opazil drobceno, sključeno telesce, ki je sedelo na stolu ob postelji. Ni mogel verjeti svojim očem. To je bila vendar njegova draga! Zmeden, a hkrati poln presenečenja je vzkliknil in počasi stegnil svojo manj poškodovano roko proti njej. A dokaj brezsrčno jo je odrinila od sebe.

Pihnila je in se zmrdnila. V njenih očeh je bilo moč zaznati nekakšno pomilovanje, prek in počez prežeto z zaničevanjem. Njenemu mrkemu pogledu so sledile še lahne besede, še preden si je sploh opomogel od sunka. Komaj jih je razumel, a dvoma po nekaj sekundah ni bilo več nobenega. Kot kaže, je ves ta čas presedela ob njemu samo zato, da dokaže svojo vztrajnost in s tem pridobi na časti. Njene besede? Dokaj tiho, a nič manj nazorno jih je izrekla:

„Zapuščam te.“

4. del

Avtocesta do norosti

Kako brezveze. Kot v kakšni ceneni telenoveli. Ko je ženska polagoma zapuščala sobo, je razmišljal samo o tem, kaj je ves ta čas sploh preživel s takšno zabito cipo. K vragu z njo! Ali pa kar z vsem skupaj, če smo popolnoma iskreni. Hja, kot kaže, bo za nekaj časa prikovan na posteljo. Slabo? To definitivno, a nekaj se vseeno da postoriti v tej dobi brezdelja.

Ko so minevala jutra, popoldnevi in večeri, je imel zlato priložnost za razmislek o sebi in svoji situaciji. Vprašal se je, kaj sploh še hoče, ovrednotil stvari, ki jih še ima in skoval načrt, kaj bo z danimi sredstvi storil v prihodnosti. Skozi okno je opazoval reko, ki se je vila pod zgradbo in sanjaril o tem, kako prosto teče skozi pokrajino. Kako brez omejitev je! Tudi če kdo vanjo zabriše steklenico ali deset, to njenega toka ne bo ustavilo.

Opazoval je veter, ki se je zaletaval v drevesa in z njih stresal listje. Videl sonce ob njegovem vzhodu in zahodu, kako ima moč iz pokrajine izsesati življenjskost ali pa ji podariti dan. Ves ta čas je gledal drobne delce, kako se zlivajo v celoto. In naključne serije, ki so se vrtele po televiziji, a pustimo tole za zdaj.

Nastopil je dan, ko se okrevanje konča in spet je bil čas za obujanje starih rutin. Vrnitev na delovno mesto, vsakdanjo malico iz menze, prebiranje časopisov... skratka take reči. Ni dvakrat za reči, da ni bilo pretirano težko.

Stvar je pač taka, da dosti izbire ni, četudi bi si jo še kako želel. Prišlo je celo do te točke, da je v vsej monotonosti našel nekakšen notranji mir, saj mu ni bilo potrebno kaj dosti razmišljati in se sploh obremenjevati s tem, da bi lahko določene procedure speljali mnogo boljše, kot to počnemo dandanes.

Treba se je pač zavedati lastne pozicije, vpliva in omejitev, v nasprotnem primeru se lahko kaj hitro znajdemo na avtocesti do norosti. In sprejel je

ritualiziranost; vsak dan se ob točno določeni uri znajti na točno določeni točki, opravljati točno določeno funkcijo, nato pa domov vzeti še kup papirjev in, kakorkoli predvidljivo to naj bo, pisati poročila po kameno zazidanih smernicah.

Saj, konec koncev je to vse, kar je potrebno, da postane „eden izmed njih“, ane? Pa se igravimo njihovo igro, karkoli pač že je. In tako je bilo. Kar je nosil v srcu, je bilo potlačeno do zadnjega kotička njegove podzavesti, čeprav so čustva divjala po svoje. Vse je kazalo, da ne bodo nikoli izbruhnila na plano, a z vulkani se ni za hecati.

Ta idilična monotonost je namreč kar prosila, da jo nekaj razblini, četudi je med okrevanjem sklenil, da bo poskusil živeti tako, kot ostali. Nekaj časa je tudi delovalo... a čeprav je živel življenje normalnega državljana še mesece po nezgodi, se je vse skupaj končalo nekega dne v „službi“, kot jo kličejo.

Navidez povsem normalni dan se je med poslovnim sestankom kaj hitro prevesil v absolutno razdejanje. Ta dan so vsi zaposleni protestirali proti njegovemu sodelavcu in glasovanje za odpustitev se je začelo. Jasno je bilo, da je vse skupaj samo teater; on je prav dobro vedel, da človek, proti kateremu so se zarotili, ni bil odgovoren za nobeno od obtožb. So pa po drugi strani imeli zelo veliko razlogov za ljubosumje, saj je bil na ugodnejši poziciji v podjetju, kot ostali. Verjetno so bile v ozadju podkupnine ali karkoli že, navsezadnje ga ni niti zanimalo, saj mu do preostalih sodelavcev ni bilo mar. Po drugi strani pa tudi do obtoženega ne, a kljub temu je bilo v okviru njegovih načel, da ne bo podpiral krivice, ki je bila še tako očitna.

Zato je popolnoma razumljivo, da naš junak ni dvignil roke, ko se je to od njega pričakovalo. Omenjeno podjetje je namreč dosti vlagalo v enotnost in enakomiselnost znotraj sodelavcev, saj naj bi to pomenilo večjo „poslovno eleganco“ ali karkoli so si ti podjetniški prislinjenci že namislili. Šefu tako ni preostalo drugega, kot da odslovi kar oba, saj je to pomenilo bistveno manj dela, kot pa odsloviti celoten delavski kader in iskanje novih kandidatov. Njegovega umirjenega življenja je bilo konec.

A namesto, da bi mirno odkorakal iz pisarne, se je v njemu prebudilo to, kar je navsezadnje vedno bil. Z vsem bojevniškim srcem se je sunkovito vstal in hladnokrvnemu direktorju poskušal obrazložiti nastalo situacijo.

Le-ta pa mu je zabičal, da ga ne zanima in ga ponovno poskušal odsloviti iz pisarne. Ustvaril se je zanimiv kontrast; medtem ko je direktor vanj buljil hladnokrvno, a vendar neganjeno in flegmatično, je on v lastnem zornem polju videl žile, ki so se ritmično prikazovale glede na utripe srca.

Ne bi znal povedati, če se je nekaj zlomilo v njegovi glavi ali ne, a čez celo sobo je v šefov obraz zalučal stol. Še preden so ga lahko sodelavci ustavili, jo je pobrisal do svojega avta.

Nemudoma je odprl vrata, skočil na sedež in obrnil ključ. Motor je uspel zagnati šele po nekaj poskusih, kar pa je bilo ravno dovolj, da sta mu dva varnostnika uspela zastreti edini izhod iz parkirišča. Sodelavci so ga tačas dohiteli in začeli razbijati po avtu. V navalu besa je stopil na plin, oni pa so od močnega sunka kot keglji popadali okoli vozila.

Zapornica se je trenutek zatem že spustila, varnostnika pa sta do njega začela galopirati kot dva ponorela bika. Ker pa se jim ni nameraval pustiti, je nemoteno drvel dalje proti zapornici. Skoraj bi ju že bil povozil, ko je tudi njima postalo jasno, da misli resno, zato jima ni preostalo drugega, kot da mu odskočita iz poti, če nočeta končati kot palačinki. S sedaj polno hitrostjo je zapeljal skozi zapornico, ki se je od same sile kar staknila s tečajev.

Adrenalin je še vedno divjal po žilah, on pa je kar vozil. In vozil. Niti ni vedel natanko kam, a po drugi strani ga ni ravno blazno zanimalo. „Stran“ je bila edina lokacija, ki se mu je zdela kakorkoli atraktivna. Nadvse ironično je zavil na avtocesto in se z visoko hitrostjo peljal dalje, neznano kam.

Po približno eni uri vožnje se mu je zazdelo, da je dovolj daleč in da se je otresel morebitnih zasledovalcev. Zavil je v prvi izvoz, ki ga je videl, cesta pa ga je popeljala do razmeroma umirjene obcestne vasice s prijetnim gozdom, ki se je razprostiral nekje v daljavi. Dokaj izmučen od stresne izkušnje se je ustavil pri lokalni krčmi, kjer je parkiral in se okrepčal. Niti večerilo se še ni, ko se je odločil svojo žejo potešiti z nekaj steklenicami piva. Zdaj je bil miren... tudi v krčmi ni bilo za videti prav nikogar, ki bi ga bil utegnil prepoznati.

Brez kakšnega posebnega opravka (ali pa, heh, službe) se je sprostil ob gledanju dokumentarca, ki so ga predvajali na majhni televiziji, postavljeni na polici v kotu. Pa tudi spil je dovolj, da je bil že rahlo omotičen. A prijalo je. Prijetno zasanjanost pa so zmotila poročila, zavoljo katerih so prekinili program. Še isti trenutek je na ekranu ugledal lastni obraz... tedaj mu je kapnilo. Postal je nacionalni preganjanec.

5. del

Poljub

Pomežiknil je in si pomanel oči. Glavo polahno zasukal v levo in desno, se pretegnil, nato pa pogledal še enkrat. Dvoma ni bilo več nobenega... to je on!

V poročilih so pokazali še nekaj posnetkov in fotografij iz poslovnega objekta in parkirišča, kjer je povzročil razdejanje. Karseda hitro se je pobral iz krčme, ne da bi sploh plačal. Preveč tvegano bi bilo. Zavil je proti avtu in hotel odpreti vrata, nakar je ugotovil, da pri sebi nima ključev. Krasno. Pogledal je po žepih, v jakni, a nič. Po tehtnem premisleku je sklenil, da morda niti ne bi bilo preveč brihtno voziti tako podmazan, zato se je odmajal proti zavetju.

Nebo so prekrili sivi oblaki, začelo je pihati. Ni vedel kaj bi sam s sabo, a jasno mu je bilo, da se vrniti ne more več. Ko so začele padati prve dežne kaplje, je bil od avta oddaljen že nekaj sto metrov. Iskal je karkoli bi se dalo najti pokritega... most, streho, vseeno mu je bilo. Po drugi strani pa se ni hotel zadrževati preveč znotraj vasi, ker so bili tamkajšnji domačini gosto posejani po ulicah in in vrag, da kdo od njih ni že prejel novice. Tudi če ob tistem momentu niso gledali televizije, še ni izključeno, da za škandal niso vedeli.

V takih malih vasicah so ljudje zelo tesno povezani med sabo, kar je jasno pomenilo tudi hitro ustno prenašanje novic med prijatelji in sorodniki. Kot nekakšna lokalna podatkovna mreža. Enkrat kihneš in že bodo v naslednjih treh sekundah vsi vedeli. V navezi s tem, da je bil po videzu drugačen od ostalih, je verjetnost bila karseda visoka, da ga nekdo prepozna. Zato je, čedalje bolj premočen od dežja, še vedno cmokal po vedno bolj obskurnih ulicah v upanju, da najde kakšen primeren prostor, kjer bi počakal, da mine nevihta.

Le nekaj korakov stran se je prikazala majhna izložba, kjer so prodajali

oblačila in ostale modne dodatke. Vstopil je. Pravi užitek je bilo spet stati v ogrevanem prostoru, kjer ne lije iz vsake odprtine. Obrisal si je čevlje in se razgledal. Razstavljenih je bilo čuda dosti artiklov; od obutve, plaščev in pokrival, pa vse do ličil in maskar. Ker je bila trgovina do roba natlačena s šaro, se ni bal, da bi ga kdo opazil. Petnajst minut je postopal sem in tja, se občasno naslonil na steno in nervozno gledal skozi okno. Ob tretjem postanku se mu je zazdelo, da v daljavi vidi neko gmoto.

Hotel je bolje pogledati, vendar ga je še isti trenutek od zadaj potrepkala drobna ročica. Obrnil se je. Pred njim se je pojavila mlada prodajalka, ki pa ni kazala kakršnihkoli znakov zaprepačenosti. Vse je namigovalo k temu, da ni vedela, s kom ima opravka. Oddahnil si je, nato pa odvrnil, da se samo razgleduje.

Začelo se je bistriti. Očitno je šlo samo za krajši naliv. Vseeno je izkoristil priložnost in kupil dežnik. Samo tako, za vsak primer. Zapustil je trgovino in se napotil v smeri gmote, ki jo je prej videl. Zdaj je bilo že bolj razvidno, da je šlo za kmetijo, od katere ga je ločilo le nekaj travnikov. Kako prikladno! Potreboval je namreč prenočišče, saj je bil preveč zdelan, da bi v takem stanju nadaljeval pot. Rabil je počitek in čisto nič ga ni brigalo, da bo spal na odprtem, pokrit zgolj s slamo.

Tako pijan ni mogel niti več razmišljati, iskal je samo prvo razmeroma varno prenočišče, ki bi se prikazalo pred njim. Najraje bi se bil zvalil kar v jarek, ki se je vlekel ob potki, a misel na nevarnost, ki je še vedno prežala nad njim, ga je kaj hitro odvrnila od te misli.

Ma, preklemano. Kako je lahko vse skupaj šlo tako zelo narobe? In to tako hitro. Ob začetku dneva povprečen državljani, zdaj pa navaden kriminallec. Očitno je pravica v rokah tistega, ki jo kuje. Kaj njih briga, da je v državi po ulicah na tone prestopnikov, ki pohodijo vsakega, ki jim ne diši. Da nastrada toliko nedolžnih ljudi, ki nobenemu niso storili čisto ničesar. Zakaj se tega ne predvaja po televiziji?

Čeprav je dejansko kriminal, se obravnava čisto hladno. Kot statistika. Ko pa se zneseš nad nekom, ki si to povsem zasluži, pa že o tebi govorijo v medijih. Pa kaj, če je nosil kravato? Še vedno je človek, tako kot vsi ostali. A je potrebno spoštovati prav vsako odločitev, ki pride iz njegovih ust

samo zato, ker je vpliven? Samo zato, ker je premožen? K vragu s tem.

„Še malo, pa bom tam,“ si je mislil. Noge je imel že čisto razbolele od vzpenjanja v hrib, na katerem je sameval senik. Pred končnim postankom se je še razgledal po vasi, vzdihnil, nato pa se ulegel na kup sena čisto nekje v kotu. Vrata so bila na stežaj odprta, tako da se je brez problema dalo gledati ven. Zadovoljen, da je prišel na svoj - čeprav začasni - cilj, je še zadnjič vrgel pogled na zdaj že večerno nebo in zvezde, ki so na nebu slikale prav prijetno atmosfero.

Obcestna vasica je dejansko izgledala pomirjujoče, sploh zdaj, ko so okna razsvetljevale luči znotraj hiš, ki so tvorile unikaten, sebi lasten vzorec. Udobno nameščen je zatisnil oči. Sanjal je o svetu, kjer se ni na vsakem koraku potrebno obračati nazaj in paziti na hrbet, kjer se preprosti ljudje preživljajo z obrtmi, ki jim prinašajo dovolj dobička za skromno, a mirno življenje, kjer je zrak prijeten za dihati. Brez kakršnihkoli napetosti.

Mogoče je kaj takega kdaj obstajalo, mogoče ne, konec koncev sploh ni važno. Poanta je, da bi se vse dalo ustvariti, če bi si iste stvari želelo več ljudi. Če bi se med sabo ščitili, sodelovali in nasploh delovali kot združenje somišljenikov, ki si pomagajo za doseganje podobnih ciljev. Lepo bi bilo.

Ni se še niti zdanilo, ko so ga iz sna predramili odmevi laježa, ki je prihajal nekje od spodaj. „Tumaste vaše mrcine!“ je zagodrnjal in se obrnil. A bevskanje ni odnehalo. Zazdelo se mu je, da se je samo še stopnjevalo. Vedel je, da zaspati nazaj več ne bo mogel, zato je še ves zabuhel od spanja stopil izven senika in se razgledal, da bi videl, kaj se dogaja.

Sklonil se je in pobral nekaj rose s travnika, da si je z njo umil obraz. Zdaj je videl bolje... v njegovo smer so prihajale patrolje oficirjev, vsak pa je na vrvici imel psa izsledovalca. A je to sploh možno? Potem pa se je spomnil... avto je pustil v vasici, sigurno je kdo videl registrsko tablico in ga prijavil.

Kakor hitro je mogel, se je urno pognal v nasprotno smer, po hribu navzdol. Čeprav je tekel s hitrostjo profesionalnega atleta, se mu niti malo ni zdelo, da bi se lajež oddaljeval. Nasprotno... občutek je imel, kot da so mu vedno bolj za petami. Steza je bila še vedno spolzka od vlage, zato je bil tek vse prej kot eleganten. Pa tudi videlo se ni ravno dobro. Brez, da bi mu bilo karkoli jasno, mu je spodneslo ravnotežje.

Poljubil je blato.

6. del

Kilometrina

Prevalil se je na levi bok, iz ust pljunil nesnago, nato pa se otresel rjavkastih kosmičev, ki so mu polzeli po obrazu. Potipal je, če ima še cele kosti. V gležnju mu je odjenjala peklenska bolečina, zato se je skremženih ust prijel zanj. Pomislil je, kaj bi se zgodilo, če bi ga pesjani dohiteli. A bi to res pomenilo konec svobode, čeprav je nikoli ni zares imel? Z gotovostjo lahko trdimo, da bi se mu slabo pisalo. Zato je pogoltnil vso bolečino, se pobral in tekel dalje.

Z vsakim korakom, ki ga je naredil, ga je rezalo. 41, 42... štel jih je kot ovčice za lahko noč, da bi lažje prebrodil trgajoč maraton. Slišali smo že legende o tekaču, ki si je - kljub resnejši poškodbi noge - pritekel zlato medaljo... a v tem primeru se niti vedelo ni, zakaj se dirka. Le to je bilo znano, da se odstopiti ne sme. Zato je, junak v svojem svetu trnja, svojo olimpijado tekel z gorečim zanosom.

145... 149... 151.

Na dnu klanca se je zmučen razgledal po pokrajini in poskušal za sekundo razmisliti.

Slika je bila meglena, preko travnikov se je razlegal mrak. A prešnilo ga je. Njegova najboljša obramba je v tem primeru lahko bila le gozd, ki je obkrožal kmetijo. Urno se je pognal v smer, za katero je lahko le upal, da se bo izkazala za pravo.

Hladni veter je skladno dopolnjevalo pasje tuljenje, ki je odmevalo v njegovih premraženih ušesih. V tem momentu so možje postave začeli preiskovati leseno barako na vrhu hriba. Tekel je naprej.

277, 278... saj sploh vedel ni več koliko, a več kot 300 korakov je sumil, da ne bo presnesel.

Na njegovo srečo se je drevje okrog njega začelo gostiti. Prodiral je vse

globlje in globlje, dokler se teren ni postopoma spremenil v gosto poraščenega. Poti so bile vedno težje prehodne, drevesa pa tako bujna, da so prestrezala prav vsak snop svetlobe, ki je slučajno bil v njih uperjen. Svetilke jim torej ne pomagajo prav nič, vsaj od daleč ne.

Čedalje bolj se je počutil varnega. Blatne stopinje, ki jih je puščal za sabo, so se tukaj nehale, saj so drevesa prevzela funkcijo strehe. Kljub temu se je trudil, da bi – kolikor se je le dalo – hodil po listju. Vse prehojene poti so se na tej točki nehale, zato je nadaljeval kar preko kopriv in ostale rasti. Kljub dolgim hlačam je bil pripravljen na nadaljnjo bolečino, za katero je pričakoval, da bo še precejšnja.

Izgubil je smisel za cifre, žal pa ne tudi čuta. Ob širokem deblu se je krčevito sesedel na tla. Dihal je hitro in globoko, da bi si s kisikom zbistril um. Minila je minuta... dve. Še je počival. Pojma ni imel, kaj bi lahko še naredil. Beg v globine gozda skoraj ni imel več smisla, ker njegova noga napora ne bi prenesla.

Spomnil se je pravljic, ki mu jih je brala zdaj že pokojna babica, s katero se je presenetljivo dobro razumel. Gozd je pogosto bil uporabljan kot magično prizorišče, kjer živali tvorijo svoje kraljestvo in med sabo komunicirajo. Interakcija se ne konča zgolj pri tem, temveč v odnosih, ki posameznike notranje bogatijo z moralnimi spoznanji, smisel življenja pa postane sodelovanje, na podlagi katerega celotna skupnost gradi na boljših rešitvah za vse udeležene.

Definicija smisla, ki se jo znotraj čarobne družčine piše na novo, pa žal ostaja le v pravljicah. S kratkim mentalnim pobegom na lepše si je tako malce umiril bitje srca, po pogledu na temačno stran tega opevanega pravličnega okolja pa videl, kako hladno je v resnici lahko. Kje so zdaj zajčki in veverice, ki bi mu pokazali pot? Medved, ki bi ga odnesel v svoj brlog in oskrbel? Volkovi, ki bi ga vzeli medse in predstavili njihovo življenjsko pot? Med njimi bi se počutil prekrasno.

Adrenalin je ob sanjarjenju počasi pojenjal, glava pa je začela postajati težka. Iz žepa je vzel majhen zložljiv dežnik, ki ga je kupil, ga položil na tla in se z glavo naslonil nanj. Z upanjem na najboljše je nadaljeval prejprekinjen spanec.

Zbudili so ga sončni žarki, ki so v goščavo svojo pot utrli v drobnih vzorčkih, ki so bili razpršeni po tleh. Začasna ohromitev je bila za bolečino več kot dobrodošla, vendar jo je uspela samo za odtenek ublažiti. A on ni bil v poziciji, da bi izbiral... vesel je bil vsega dobrega, kar je lahko dobil.

Prijetno ozračje je bilo polno svežine, ki ga je kar hitro navdihnila z novo energijo. Zadihal je naravo. Po tleh je pogledal, kaj bi se dalo najti uporabnega. Ne samo, da je bil žejen in lačen... potreboval je opornico, drugače se sploh ne bi mogel premikati.

Na kolenih se je odplazil do malce manjšega drevesa, ki mu je odlomil najdebelejšo vejo. Z nje je odstranil vse, kar ga je motilo, končni rezultat pa je bila oporna palica, s pomočjo katere se je končno lahko pobral. Prvi korak je tako bil storjen, potreboval je samo še vodo... brez hrane bi lahko ostal še malo dlje časa.

Zdaj bi krvavo rabil preživetvene metode v naravi, a o takih zadevah ni imel pojma. Zato se je zanesel na edino stvar, ki mu je sploh še ostala: občutek. Navidez naključno je nadaljeval svojo pot, olajšan, da ga še niso ulovili. Komu pa diši pohajkovanje po goščavi na sredi ničesar? Kljub temu se je zavedal, da ima gozd vendarle končen obseg, oni pa zdaj vedo, da je nekje v okolici obcestne vasice.

Ni dvakrat za reči, da bodo postopoma preizkali prav vso območje in ga odkrili. Hja, ni še bil na varnem... pa še daniti se je začelo. Zaradi poškodbe noge je premikanje bilo oteženo. Nadaljeval je počasi, a vendar vztrajno. Po takole prešepanem kilometru še vedno ni bilo na vidiku karkoli uporabnega. Nobenega potočka, nobenih užitnih plodov... skratka ničesar.

Poraščena pot se je pod njegovimi nogami vlekla kot jara kača. Prepričan je bil, da če bi tako blaten in smrdljiv srečal kakšnega gobarja, da bi le-ta od strahu pobegnil. Z zbijanjem šal na lastni račun si je krajšal čas, medtem pa se razgledoval okrog. Res bi potreboval to preklemano vodo.

Po treh napornih urah hoje pa je (z njegove perspektive) gibajoča okolica doživela drastično spremembo. Drevesa so se začela redčiti, postajalo je vedno bolj svetlo. Že po nekaj minutah je stopil na jaso. Gozda je bilo konec. Oči se mu še niso dobro privadile na močno sončno svetlobo, ki je krasila nebo. Ustavil se je in se zazrl proti soncu. Videl je upanje...

V daljavi se je vila cesta, ob njej pa... črpalka! Kot kaže je izlet brez hrane in pijače prišel h koncu.

7. del

Ključavnica

Zajel je sapo in nadaljeval direktno proti novemu odkritju. Ironično, kot je morda izgledalo, se mu je tokrat sreča nasmehnila vzporedno z novim dnevom. Pa kaj, če bo odkorakal direktno v zasedo, si je mislil. Zanimala ga je samo odpravitev te pekoče bolečine, ki se je razlegala po njegovem zasušenem grlu.

Z berglo je avanturistično zatolkel po travniku in si začel prešerno žvižgati. Bolj, kot se je objektu bližal, bolj so se drevesa začela odmikati z njegovega zornega polja. Razgrnil se je pogled na obširno obcestno počivališče, ki so ga sestavljali park, črpalka s trgovino in parkirišče. Korak za korakom je vztrajal in že čez nekaj minut se je povzpел v notranjost ograjenega območja, kjer se je usedel na klopcu.

V parku je bilo samo nekaj družin, ki so uživale v svojem postanku. Mulci so se mlatili med sabo in se žogali, njihovi starši pa postopali okrog. Ob lesenih mizicah za piknike je zagledal fontanico, ki je točila pitno vodo. Odšepal je do nje, si umil obraz, nato pa popil kamelje količine tekočinske rezerve. Niti za trenutek ni uspel uživati v potešitvi biološke potrebe, ko mu je v glavo priletela žoga.

Opotekel se je, nato pa se obrnil v smer, od koder ga je zadelo. Njegove oči so se usmerile v kratkohlačnega paglavca, ki se mu je nagajivo rogal in ga ozmerjal s klošarjem. K njemu je pristopil nek moški, ki je verjetno bil njegov očka, in mu s trepljaji po glavi dal vedeti, kako ponosen je nanj. Najraje bi šel do njiju in obema eno prisolil, a še preden je to storil, je razmislil o svoji situaciji in obstal na mestu. Tokrat bo treba požreti sramoto, saj ni bil ravno v formi za riniti v težave.

Ko je že bil tukaj, se je še ocedil, kolikor se je ocediti pač dalo, nato pa hitro odšepal stran. Še vedno mu je krulilo v trebuhu, sendviče pa so prodajali kar v sosednji zgradbi. Skrbelo ga je, da ne bi zašel v past. Pa

tudi njegov izgled ni bil ravno na nivoju, čeprav je s sebe odstranil listje, ki je viselo z njega. Še vedno je bil blaten in brez pravega načrta, kaj bi storil sam s sabo.

Zadeva bi bila dosti lažja, če bi imel avto, ki ga je bil primoran pustiti za sabo. Iz žepa je vzel denarnico, preštel preostalo gotovino, nato pa se odmajal proti bankomatu, ki je sameval na steni. Vedel je, da ga je do sedaj posnela že vsaj ena kamera, tako da ne bi bilo presenetljivo, če bi se v roku pol ure nad njega začeli zgrinjati možje v modrem.

Odtipkal je svojo štirimestno cifro, izbral med možnostmi, ki mu jih je avtomat ponujal, potem pa čakal. Nekaj je mlelo sem in tja, potem pa se ustavilo. Ker gotovine še vedno ni bilo iz reže, je pogledal, kaj bi lahko bilo narobe. Na ekranu je pisalo, da operacija ni izvedljiva, ker je račun blokiran.

Preklinjajoče je boksnil v ekran in odšel. Pametno od njih... bistveno lažje ga bo aretirati, če mu zaprejo dostop do denarja. Glede na ukrepe izvedene proti njemu v roku enega samega dneva, ga je spreletel srh. „Pa menda ga ja nisem ubil?“ se je vprašal.

Po poročilih so kazali zgolj škodo, ki je nastala med njegovim pobegom, ne pa tudi direktorja, za katerega so samo omenili, da je bil hospitaliziran. Ker jih ni do konca pogledal, so vprašanja ostala na stežaj odprta. Morda so ga skupili sodelavci, ki jih je s hitrim zagonom avtomobila prevrgel. Sigurno ga niso lovili samo zaradi nekaj kosov polomljenega pohištva in manjše materialne škode.

Bolj, kot je razmišljal, bolj mu je krulilo v želodcu. Strto je pogledal proti trgovini, zavzdihnil, nato pa pogled umaknil proč. Dosti preveč tvegano bi bilo, zato je bil primoran poiskati alternativo. Ker je šlo za relativno odprt prostor, se ga je dalo na trenutni lokaciji videti in razpoznati tudi od daleč, zato je odšepal v smeri parka in se potuhnil v grmovje.

Vedel je, da časa ni več dosti in da se mora kar hitro pobrati od tod, če noče končati za rešetkami. Ne, treba je zapustiti državo, drugače ne bo nikoli več varen. Vprašanje je samo eno... kako? Ne samo, da je bil sestradan kot pes, bil je še napol imobiliziran. Avto odpade, saj so ga zdaj verjetno že zasegli. Javni prevoz? Kar ne... to bi bila verjetno najhitrejša pot do zapahov. Tudi, če ne bi bil poškodovan, bi peš trajalo predolgo.

Kaj torej? Pogledal je na parkirišče. Tam je počivalo na tone raznobarnih vozil, ki so kar prosile po tem, da jih nekdo sune. To bi bilo tudi razmeroma lahko izvedljivo, če ne bi bil tako neroden. Treba je praktično zgolj razbiti okno in od znotraj odpreti vrata. A to je bilo tudi vse, kar je znal... tak mojster, da bi avto pognal brez ključa, pač ni bil. Zato se je razgledoval dalje. Morda je kdo na klopci pustil torbico s ključi, medtem ko je šel na stranišče? Malo se je premaknil, da bi videl bolje. A ničesar ni bilo na spregledu.

„Počakaj!“ je vzkliknil v brk. Čisto na obrobju parka je bila mizica, na njej pa je stala oranžna torba. Pogledal je levo, desno, nato spet levo, potem pa kot kak zajec planil iz grmovja. Vrnil se je s torbo presenečenja, iz katere je v zavetju svojega grmičevja začel stresati vsebino.

Pa poglejmo... platenka s sokom... zavoj robčkov... avtokarta... malica... beležka... mentolovi bonboni in majhen črni žakelj s kovanci. Nobenih ključev torej. Odprl je še žakelj, vendar je tudi tukaj našel le pogojno uporaben drobiž. Skomignil je z rameni in zobe zasadil v sendvič, ki ga je hitro spravil iz plastične ovojnice. Seveda tudi - nič kaj manj urno - v želodec.

Vsaj lačen ne bo, če že drugega ne... njegova kraja ni bila zaman. Že dolgo ni užival v tako majhnih stvarih, kot je navaden obrok. Bilo je, kot bi za trenutek stopil v nebesa. Nazadnje, ko je jedel, je imel vsaj hrane v izobilju. Takrat ni niti utegnil opaziti, kako zelo dobra je.

Obrisal si je usta, nato pa jih osvežil še s požirkom soka. Zbistrenih misli se je še enkrat razgledal po parkirišču, njegov pogled pa je obstal na velikem modrem tovornjaku. Kaj bi tovornjak takega kalibra sploh počel tukaj, če ne bi šlo za eno temeljnih transportnih poti? Razgrnil je od prej pridobljen zemljevid. Čeprav ni točno vedel, kje sploh je, se je spomnil, kje je v svojem velikem pobegu vstopil na avtocesto. S prstom je sledil črti, nato pa ugotovil, da mora zdaj biti vsaj na polovici poti do pristanišča. Kar bi mu nudilo enkratno priložnost za zaključek tega, kar je začel!

Zdaj je bilo treba ugotoviti samo še to, če je tovornjak res namenjen na zeleno destinacijo. Iz torbe je vzel, kar je bilo pač koristnega, preostanek

pa pustil v grmovju. Odpravil se je proti parkirišču. Na poti do tovornjaka ni zasledil nobenega, za katerega bi lahko rekel, da je lastnik vozila. Zato je stopil bližje in natančneje pogledal napis na njem. Šlo je za znamko, ki je povezana z distribucijo mesa. Čisto možno je torej bilo, da ga tudi izvažajo!

Brez, da bi imel čas za nadaljnji razmislek, je stopil proti zadnjim vratom. Voznik se lahko vsako minuto vrne, zato je moral priti noter, preden ga kdo opazi. Prijel je za kljuko in močno potegnil, a vrata niso niti trznila. Trenutek zatem je zaslišal odmevajoč zvok, ki je prihajal nekje od zadaj. Karseda močno je spominjal na tistega, ki ga oddajajo sirene. V upanju, da je samo paranoičen, je počakal še trenutek. Videl je, da z vrat visi železna ključavnica. Zvok se je začel stopnjevati. Panično je pogledal, če je morda odklenjena, a brez uspeha. Oba zatiča sta sedela v jamicah.

Postavil se je na eno nogo, z obema rokama dvignil berglo in tresnil po njej.

Odložil jo je in pogledal od blizu... ključavnica je zdržala.

8. del

Jedro in lupina

Panično je udarjal po majhnem kovinskem objektu. Prej odžejano grlo je postalo spet suho, po rokah pa mu je polzel mrzel znoj. V kombinaciji z vso anksioznostjo, ki ga je gnala, je zdaj usekal tako močno, da mu je palica kar odletela iz rok. Prijel se je za novonastalo rano, od koder mu je posnelo nekaj kože, nato pa še enkrat pogledal ključavnico. Le-ta je končno popustila pod silo vseh udarcev, vrata se je zdaj dalo odpreti.

Iz rane mu je priteklo za odtенок krvi, ki je prekrila mesto, kjer je prej bila koža, a dalo se bo preživeti. Brez, da bi izgubljal nadaljnje sekunde, je pobral berglo in jo stlačil med tovor. Nato je v tovornjak vstopil še sam, za sabo pa skrbno zaprl vhod. V notranjosti je pošteno zaudarjalo. V zraku se je vil prav ostuden hlap surovosti in gostote zaradi skladiščenega mesa, pa tudi hlajeno je bilo. Trepetajoč se je odvrnil do kota, kjer se je prekrizanih rok in nog sesedel v meditativno pozo.

Od zunaj se je slišalo gromko vpitje avtoritarnega policista, katerega glas je odražal trdo bojno pozo, ki jo je zavzel. Lovec s puško na rami je prišel po svoj plen, zajci zdaj morajo bežati. Tako je bila razglašena lovska sezona na našega junaka, on pa je bil samo srečen, da se je dokaj dobro potuhnil. Ni mu bilo mar, da obstaja možnost konca njegove prostosti, ni mu bilo mar, da ga vendarle lahko najdejo. Z nasmeškom na ustih je čepe preždel v svojem kotu, zaradi vsega mraza mu je postalo več ali manj vseeno za to, kar se bo - ali pa tudi ne bo - zgodilo v bližnji prihodnosti. Tako apatičen je bil.

Zaslišalo se je neko šklopotanje, ki je spominjalo na odpiranje vrat. Voznik se je očitno le vrnil, zdaj prižiga motor. Za nianso si je oddahnil. Ko se je vozilo začelo premikati, ga je preplaval skorajda evforičen optimizem. V njem je zdaj tlelo upanje, da se bo morda lahko kmalu iz vsega skupaj vendarle izvlekel. Pobrskal je po žepu in v usta vtaknil prej pridobljen mentolov bonbon, da je rahlo pomiril ves stres. Dokler bo sedel tukaj, tako ali tako ni drugega za delati, kot pa čakati, da se pripelje na cilj, zato je bonbone goltal enega za drugim. Ker je mraz vedno bolj najedal v njegovo

kožo, je postopoma začel toniti v lasten svet mišljenja in zasanjanosti, kot mu je že od nekdaj bilo v navadi.

„Preganjanost, kaj je sploh to?“ je pomislil. Zdelo se je, da je to preprosto nekaj, v kar nas pahne življenje, če se ostale okoliščine s tem skladajo. Srečni so lahko tisti, ki se jim s tem nikoli ni treba soočiti. Kot kaže, imajo sile pregona čisto sebi lasten sistem vrednot, na podlagi katerih so pisani zakoni. Oni se zgolj počutijo zapolnjeno, da opravljajo svojo dolžnost in pri življenju ohranjajo mehanizem, ki človeštvu omogoča normalno funkcioniranje. Daje jim smisel... tako, kot ga daje lovcu odstreljevanje divjadi, ko je preveč namnožena.

Kljub temu, da ga omejujejo pravila igre, je v končni fazi le on tisti, ki odloča ali se jih bo držal ali ne. In če ja, v kolikšni meri bo to storil. Divjad pa je prepuščena sama sebi... najbolj iznajdljiv bo z malo sreče preživel. Težko je reči, če se ob preganjanosti degradirajo moralne vrednote tistega, ki beži. Kako daleč je nekdo pripravljen iti, da bo ubežal svoji usodi? Je ubijanje dovoljeno? Se pod radarjem izmuzne kot akt samoobrambe? Sicer pa saj niti vedel ni, če je sploh koga ubil.

Vse se je zgodilo tako nenadoma. Če gremo še dlje, bi lahko rekli, da se je šlo prej za impulzivne reakcije, kot pa za premišljena, racionalna dejanja. A zgodilo se je in poti nazaj več ni. Sicer še vedno gre za igro... igro življenja. Le pogoji so malce drugačni.

Spraševal se je, kako je lahko padel tako nizko. Spustil se je na nivo ljudi, ki jih je preziral. Kdo je potemtakem on... heroj ali prostaški kriminallec? Kdaj dokončno prekoračimo prag lesene deske in zgrmimo v ocean primitivnosti, od koder vrnitve ni več prav nobene? Neglede na dobrotniško dejanje, ki ga kasneje storimo? A je možno biti oboje? Primitiven heroj? Junaški kriminallec? Primijunaški krimiheroj?

Vse je relativno... morda šokantno spoznanje, a definicije tukaj padejo, z vsemi oznakami in klasifikacijami skupaj. Kakšno „pravilo, ki ga potrjujejo izjeme“ neki! Če obstajajo izjeme, potem pravilo že v osnovi ne drži ali pa je nedograjeno. Vse, kar je važno, je celostna slika. Tako tudi

lahko ločimo ljudi, ki imajo moralni spekter bolj razvit od tistih, ki posedujejo samo osnovno stopnjo morale.

Tako bo modrec lahko odpustil manjšemu zlu, če se bo le-to zagrešilo, da preprečimo bistveno večjo katastrofo. Odpustil bo laži, če bo izrečena z obzirom na medosebno blagostanje v odnosu in bo skupni izkupiček transakcije dosti bolj pozitiven, kot če bi bila izrečena resnica. Skratka, dobite vtis. Medtem, ko družba pod nobenim pogojem ne bo mogla iti čez to, da je „nekdo lagal“. Kot, da bi se njihovi miselni procesi ustavili na tej točki in videli samo lupino, še preden sploh spoznajo, kako izgleda jedro.

Takšni ljudje razmišljajo manj ali pa to počnejo preslabo! Tudi če nekdo v mladosti postane narkoman, to še ne pomeni, da bo to za vekomaj tisto, kar ga bo definiralo. Morda s statističnega vidika že, ampak statistika nikoli ne pove cele zgodbe. Življenje je tako razgibano, da se zelo težko lahko čisto v vseh vidikih zasidraš v trenutno stanje ali posledice tvojih dejanj... mogoče pa je prav ta narkoman tisti, ki bo kasneje na izbranem področju uspel in bo nekdanja „definicija“ njegove osebnosti ostala le faza, skozi katero je bil primoran iti.

Navidez skrajno zavožene odločitve in dejanja imajo lahko globlji smisel oziroma pomen. Morda gre samo za splet naključij, ampak prav ta naključja so včasih tisto, na podlagi katerih postanemo več, kot smo včasih bili. Kdo ve... mogoče se brez svojega zatona ta narkoman ne bi tako zelo zamislil nad sabo, kot se je zaradi svoje bede... in umrl bi kot povprečnež, ki nikoli ni dosegel ničesar. Narkoman sicer ne bi postal, prav tako pa ne bi želel uspeha, ki ga je prinesla prav njegova kompenzacija za leta, ki jih je zahodil.

Neverjetno je, kako hitro lahko mine čas, če ne mislimo o njem. Tudi enourna vožnja se tako spremeni v nekaj, kar pride, mine in gre. Še preden je dodobra končal z mislimi in zavojčkom bonbonov, se je tovornjak ustavil. Upal je, da na pravilni lokaciji!

9. del

Morska sapa

Otopelim udom navkljub se je odvalil do vrat in s palico trznil vanje. Izkobacal se je na plano, nato pa - še preden ga je kdo opazil - v zavetje. Globoko je vdihnil morski zrak.

Prispel je. Zaradi slabše prekrvavitve ga noga ni več tako bolela kot poprej. Ob steni bližnje hiše so bili naloženi zaboji kvadratne oblike, ki so uspešno zastirali kakršenkoli pogled z druge strani. Kot nalašč za dano situacijo... voznik bi znal kaj hitro opaziti, da je z zadnjimi vrati nekaj hudo narobe.

Še v istem trenutku je odšepal proti njim. Ko pa je voznik odkril, da so mu vlomili v tovornjak, pa je naš vlomilec že sedel na varnem. Tudi, če bi ga zdaj kdo opazil, ni verjetnosti, da bi ga povezal z incidentom, saj ni bil edini, ki je na takem kraju izgledal kot razbojnik.

Pravzaprav je bilo razcapancev presenetljivo dosti. Razgledal se je navzdolž po ulici, kjer so stari ribiči prodajali ulov. Videl je brezdomce, kako so mimoidočim težili za denar in pijance, kako se prepevajoče majejo k naslednji krčmi. A poleg slanosti je bilo v zraku moč zaduhati tudi revščino. Vse zgradbe so bile narejene iz poceni materialov, lesene barake so imele luknje v strehah, okoli njih pa je rasel plevel.

Stopiti v kontakt s tukajšnjimi prebivalci bi bilo relativno varno, saj ni čisto nič kazalo na to, da bi bil kakšen dom opremljen s televizijo, od koder bi ga utegnili poznati. Po drugi strani pa v tem ne bi bilo nobene poante. Cilj je bil samo en, in to jasen; zapustiti državo, preden gre kaj narobe.

Marsikdo rine vanjo, ker sluti poslovno priložnost z vidika turizma in gospodarstva, a kljub temu, da je on vse imel v lastnih rokah, četudi z mizerno plačano službo, mu to ni pomenilo ničesar. Kak zunanji prebivalec bi takoj zamenjal svojo pozicijo z življenjem, ki ga je še do pred kratkim živel naš junak, ampak obrnemo tako ali drugače, to preprosto ni bilo to. Poskušal je... močno, vztrajno, kakorkoli že. Takšno življenje ni

bilo zanj.

Še enkrat je pogledal svoja razcapana, blatna oblačila, nato pa še okoliš. Nekaj mu je vtilo presenetljivo bizaren, a dober občutek glede vsega skupaj. Dihal je s polnimi pljuči – nekaj, kar še nikoli dozdej ni. Iti, kamor ti srce poželi in početi, kar ti narekuje trenutno počutje, je neprecenljiva vrednota. Stopil je levo, stopil je desno, gledal čolne in ladje.

In čisto nobenega na svetu ni brigalo, kaj bo naredil naslednje. Niti njega samega ne. Čisto nasprotje življenja po urniku, kjer je že vnaprej splanirano, kje boš ob določeni uri in kaj boš delal. Vsa monotonost začrtanega življenja se v trenutku razblini, ko se nekdo odloči poslat v tri krasne, kar je v tri krasne za poslat in iti dalje po svoji volji. Že res, da ne ve, kje bo končal, da ni garantirano nič in da je tveganje veliko, ampak po drugi strani pa čisto nič na svetu ni bolj nagrajujoče, kot čista, nepretrgana svoboda.

Ulegel se je pod drevesce, da spočije utrujeno telo in opazoval bližnji pomol. Spuščati se v kakršenkoli konflikt si zdaj ni mogel privoščiti, saj ni bil pri močeh. Zato se je izogibal kontakta z ostalimi, ne glede na to, kako nenevarni so izgledali. Dal si je duška... razmišljal je, kaj bi bilo, če bi bilo to, kaj če bi bilo ono. Premlevanje o hipotetičnih situacijah ga je peljalo od doma, poznanstev pa vse do sodelavcev, za katere je že od prvega dne dalje menil, da so idioti. Dobro mnenje je imel o redko komu, tiste, ki so pa mu bili vseč, pa je koval v nebo.

Kaj so pravzaprav sploh hoteli od njega? Konec koncev je vedno bil bolj zadržane narave, pa tudi menil se ni za tuje reči. Sklenil je, da to zdaj sploh ni važno. Bo kar prav, da se je zgodilo, kar se je enkrat preprosto moralo zgoditi. Nobena stvar iz preteklosti ni dokončna in čutil je, da je nekje daleč stran še vedno prostor zanj.

Na plano je potegnil dežnik, ga odprl, nato pa postavil tako, da mu je služil kot senčnik. Da mu burja ne bi nagajala, ga je malce zakopal v tla in otežil s kamenjem. Ulegel se je in zaspal, kot še nikoli doslej. Za sabo je imel dolgi pohod in na tone psihičnega pritiska, zato se je kratkomalo požvižgal na to, da je bilo na sredi dneva. Pravzaprav je bilo prav fino toplo, on pa si je moral ogreti svoje premražene kosti. Skrbelo ga ni popolnoma nič... z okolico je bil zlit kot kak kameleon.

Ker ni bil pokrit, se je zbudil s kurjo kožo. Zunaj se je ob tem času razlegala že trda tema. Drgetajoče se je zvil v klobčič in še malo poležal. Po nekaj minutah se je postavil na noge, ves lačen, žejen in premražen, kot je bil. Taval je malo sem, malo tja in iskal kakšne ostanke.

Ponoči je obmorska atmosfera bila čisto drugačna, kot podnevi. Po eni strani še vedno sproščujoča in prijetna, po drugi pa kar malo grozljiva. Še posebej, ko je zašel v stranske uličice. Glede na to, da se toliko dobre hrane zavrže, ko ji poteče rok trajanja, je bil prepričan, da se bo kje kaj našlo.

„Kako odvisni smo,“ je razmišljal. Neglede na vso prostost, ki si jo uspemo priboriti, ultimativne svobode ne bomo našli nikoli. Če ne kaj drugega, nas že primarne potrebe ženejo k temu, da se ubadamo z aktivnostmi, ki bodo zapolnile praznino v naših želodcih. Že, da se dokopljemo do hrane, moramo dejansko kopati. „Kopljemo“ lahko na tak ali drugačen način, v obliki takšnega ali drugačnega dela, a mimo tega, da moramo, ne moremo.

Če hočemo to vseeno zaobiti, moramo nekoga oropati. Ali pa beračiti. Ampak a s tem počnemo kaj drugega, kot kopljemo? Položaj je brezizhoden. Kaj je potem ultimativna sreča? Biti lastnik mega-podjetja in z udobnega ležalnika gledati, kako drugi delajo za tebe? Že bolje, a tudi to človeka na nekaj veže. Potrebno je izvajati administracijo in biti na preži, da kaj ne bi šlo narobe.

Kdo je potem zares srečen? Mar so to brezdomci, ki spijo brez strehe nad glavo? Zelo vprašljivo... ne izgledajo ravno srečni. A to pomeni, da ultimativna sreča ne obstaja? Da je samo fiktivni koncept? Kaže, da se vse spusti na osebne preference. Ampak konča se pa pri tem, da zmagati v igri življenja ne more nihče. Vsi smo obsojeni. Še najbolje se godi tistim, ki za srečo rabijo res malo. Pa ne zato, ker bi bili skromni, stvar je še bolj preprosta: če malokaj rabiš, te tudi bolelo ne bo, če česa ne dobiš. Kar pa je vsaj ultimativno zavarovanje, druga najboljša stvar, če prve ne moremo dobiti.

Primarne potrebe tako izpadejo kot zelo obvladljiva stvar. Ni potrebno dosti, da jih zadovoljujemo, čeprav one vedno obvladujejo nas. Iz nič ne more nastati kaj drugega, kot nič, kar dokazuje že živo telo, ki za

obratovanje potrebuje gorivo. Suho grlo in prazen želodec... če to dvoje ni najboljši motivator, da se nekaj postori, pa tudi ne vem, kaj bi sploh lahko bilo.

V ozadju že slišim pametnjakoviče, ki bodo te besede narobe interpretirali in jih nemara celo zasukali tako, da jih bodo uporabili kot pedagoški pristop v kakšni jalovi srednji šoli. Kot kak Hitler, ki je narobe interpretiral Nietzscheja in njegovo filozofijo, ki sliši na ime 'volja do moči'. Da, da, lepe stvari se dogajajo, ko ljudje začnejo prikrojevati besede velikih. Še posebej, če so tako ohlapno definirane, da se jih da narobe razumeti. Vendar ali je to res avtorjeva krivda? Ali pa le-ta leži na ramenih intelektualnih mongoloidov, ki so nezmožni enkrat samkrat podvomiti vase, četudi le za hipec? A to je razprava za drugo priložnost.

Lakota je zdaj že nehumano vrtala po njegovem želodcu. Pripravljen je bil sprejeti marsikaj, zlahka bi bil zadovoljen že s postarano solato.

10. del

Veliki pobeg

Kakšna beda. Kot kak smetiščar se je sprehajal od kesona do kesona in brskal po odpadkih. Izmed vsega uporabnega je našel le nekaj zavrženih pomaranč in trdega kruha, pa še to v okolici neke trgovine, kjer bi takšne robe moralo biti načeloma na pretek.

In ves ta smrad! Težko bo to početi na dolgi rok, res da. Za nameček je bilo potrebno tisti kamen od kruha celo omehčati z vodo iz javnega stranišča, kar je pa resnično 'pribilo piko na i' že tako neokusni izkušnji. A lakota je bila potešena, vsaj zaenkrat, če že drugega ne.

Zbran in naspan junakov um je zdaj deloval kot namazan. Sicer pa saj ni bilo o čem razmišljati; pobasal je svoje stvari in se napotil v smeri pristanišča.

Na lov za priložnostjo, torej. Hoditi res ni mogel prav urno, a še preden se je zdanilo, je uspel pregledati več ali manj celotno shemo ladjevja. Opcij ni bilo prav veliko... lahko bi zmaknil kak motorni čoln ali kaj podobnega, a o njih je vedel le malokaj. S tem bi bile same težave, tudi če bi nekako uspel prelisičiti varnostni sistem in se naučiti upravljati motor. Te zverce sigurno potrebujejo bencin, ki pa ga trenutno ni imel od kod dobiti.

Pa tudi s časom bi se bilo nespametno igrati. Ne, vsaka urica šteje in več časa, kot ga bo zabil na trivialnostih, večje bodo možnosti, da se njegov veliki pobeg konča pred dejanskim koncem – torej precej klavrno.

Prav hitro je prešel na dosti boljšo idejo: postati slepi potnik na eni izmed tovornih ladij. Da, to bi bilo kot ulito. Večja skritost pred policijskimi patruljami, in hej... tudi hrane bo več kot dovolj za pohopsat, če le izbere ladjo s pravilno vrsto tovora. Idealno bi bilo, če je njena ciljna destinacija celo kak drug kontinent. Pa tudi sicer si zdaj ne more privoščiti ravno velikega odmerka luksuza izbire... destinacija je lahko takšna ali

drugačna, kamorkoli bo super. Le stran od tod!

Odločil se je še enkrat prekolovratiti pomol. Počasi bo treba izdelati bojni načrt, zato ne sme več izgubljeni časa. Ob ponovnem prehodu je opazil dve potencialni kandidatki – veliki tovorni ladji, za kateri pa ni imel pojma, kaj prevažata in kam sta namenjeni. Pa tudi njihov urnik odhoda ne bi bilo slabo vedeti.

Ker se mu niti sanjalo ni, kje bi lahko ob takem času dobil podrobnejše informacije, se je za trenutek usedel v kot, da si malo spočije. Tudi po nekaj minutah ideja še ni padla, zato je začel razmišljati, kaj bo počel, če mu nekoč vendarle uspe pobegniti na varno in si priboriti ponovni začetek.

Verjetno ni ne prvi, ne zadnji, ki si je zastavil takšno vprašanje, a vendarle. Se bo v novi priložnosti morda stara zgodba celo ponovila? Bo treba kljub vsemu stisniti zobe in živeti življenje monotone in ponavljajoče se bede? Jezno je usekal po tleh. Preklemano bodi vse! Spraševal se je, zakaj se mora vedno tako končati. Le redkim v življenju uspe doseči tisto, kar si želijo. Dejansko... že to je pretirano rečeno. Verjetno je bolj pravilen izraz 'doseči tisto, s katerim so pripravljene živeti'.

Zniževanje lastnih standardov pa človeka doleti prej, kot bi si lahko mislil. Ker, realno gledano, kaj pa ti sploh preostane? Svet je neizprosno. Če ti ne uspe že zelo zgodaj, boš zelo hitro prisiljen, da vsaj finančne probleme rešiš na staromodni način. Govorim o konceptu, ki prav tako doleti marsikoga; da se kot kakšna prostitutka prodaš kakšni bedni firmi, kjer ne gradiš na svojem življenju, ampak na tistem od drugih. In oni te niti malo ne brigajo, kaj šele njihov uspeh.

Edino pošteno, če je že z njihove strani tako. Prodaš svoj danes in prodaš svoj jutri. Vedno znova in znova. Vse, dokler lepega dne ne ostane več nič, kar je tvojega. In zakaj? Samo za golo preživetje. Fej! In resnično ne bi bilo treba... dizajnerji tega sveta so se morali pošteno zakaditi, da se jim je življenje, kot ga poznamo danes, zdelo življenja vredno. Seveda je to posledica več glav in dejavnikov, dejansko si noben ni tega na tak način zamislil. Tako se je pač zgodilo. Me prav zanima, komu je vse skupaj dejansko v interesu?

V človeku pa zeva duševna lakota. Hrana, pijača in streha nad glavo kar naenkrat niso več dovolj. Hočemo več. Pa ne fizičnih priboljškov in bogastva. Marsikdo to sicer pridobi in hej, navsezadnje težko najdemo osebo, ki bi se ponujenemu blišču zlepa odrekla.

To so fine stvari, nihče ne oporeka. Vendar, a resnično lahko nahranijo tudi naše višje potrebe? Kar nekako ne, aneda? Potemtakem bi bilo sila čudno, če bi nas lahko nasitilo že tisto, kar ni niti blizu takšnega luksuza. Kar je pravzaprav na robu obstoja. Na pragu bede. Če ne znotraj nje, če smo iskreni.

Ubogi tisti, ki se mu interesi ne skladajo z življenjem, ki ga živi. In koliko je takšnih duševnih izstradancev? Več, kot bi si lahko mislili. Pride leto, ko je treba odložiti kocke in poprijeti za lopato življenja. Če bi le bilo možno, bi se marsikdo kar vrnil v zgodnje otroštvo, kjer si lahko živel v kraljestvu brezskrbnosti, svobode in kreativnega ustvarjanja. In nihče ti ni stal postrani. Razen seveda bedakov, ki ne razumejo in ne bodo v svojem bednem življenjskem ciklusu zmožni doumeti, da te starost ne naredi superiornejšega.

Starost ti to vzame! Seveda si pametnejši, premožnejši, vplivnejši... bodi si karkoli pač že. Ampak, a te to že po definiciji naredi tudi srečnejšega? Te to postavi v pozicijo, da mlademu radovednežu raztreščiš ambicije in ga poskušaš že v rani uri navaditi, naj raje sprejema, kar naserje družba in njeni voditelji? Kaj sploh oni vejo? Nihče in nič na svetu ti ne more dati pravice, da se usedeš na prestol in drugemu ukazuješ, kaj naj počne. Zakaj jo potem lahko ima večina? Izvajanje nasilja nad človekovim mnenjem samo zato, ker se razlikuje od večinskega prepričanja... kako tipično. Verjetno res super, če stojiš na vplivnejši strani, ni kaj za pripomniti.

Demokracija je res zelo primitivna oblika družbene organizacije. Družba kot taka pa praktično največje zlo, ki ga poznamo. Zakaj torej dati moč v roke ignorance, ki agresivno zatira, karkoli je drugačnega od nje? Zakaj dopustiti, da se dva volkova in ena ovca 'demokratično' dogovarjajo o večerji? In nato še na takšno 'državo' biti ponosen? K vragu z njimi in z vsemi, ki jih podpirajo.

Če bi le lahko živeli v razsvetljeni anarhiji... težko bi človek našel primernejšo besedo. Vendar jaz verjamem, da bi takšna ureditev doprinesla h kvaliteti življenja vseh, razen seveda tistih, ki bi izgubili položaje moči, katere tako izkoriščajo in lupijo navadne ljudi. In nihče ne bi več nikogar izigraval. Idealizem? Morda. S tem, da bi tale znal biti vsaj večinsko uresničljiv. A ne bi bilo lepo enkrat za spremembo početi tistega, kar hočeš početi, brez da bi ti venomer nekdo dihal za vrat? Da bi svoje življenje gradil skupaj s tistimi, ki ti nekaj pomenijo in ti želijo dobro? Da bi lahko živel preprosto, a polno življenje v svobodi in bratstvu? Sladke sanje...

... ki jih v trenutku razblini časovni pritisk. Malenkost se je že začelo daniti, zato bo treba končati s praznim posedanjem. Zdaj ni več važno, kam se bo uštilil, ampak kam se sploh lahko. Če se lahko.

11. del

Zbogom!

Časovni pritisk. Adrenalin. Anksioznost. Vse to, če že ne štejemo jeze in bolečine, ki ga je spremljala. Ampak ni slabo. Res ne! Vse to daje življenju barve. V takšni poziciji pa že ne moreš trditi, da ti je dolgčas. Pravzaprav je situacija slaba samo tako dolgo, dokler se za njeno ovrednotenje obračaš na prvotna občutja in instinkte, ampak ko malce bolj orenk razmisliš, hitro spoznaš, da bi lahko bilo še veliko slabše.

Zato ga je nenadoma oblil nek čuden občutek notranje izpolnitve. Užival je. Bolano? Morda. Vsekakor pa nihče ne more trditi, da slabo, saj mu je kvečjemu pomagalo prestati ves kaos in obdržati živce.

„Nekako bo šlo,“ si je mislil, ko je postopal naokrog. Treba je samo oprezati za priložnostjo, počakati na pravo. Pravzaprav oportunistem ni edina ultimativna izbira, čeprav najbrž preferirana.

Tako od pesimistov, kot tudi od optimistov se vsak izmed nas lahko nauči nekaj uporabnega. Prvi so dobri v zavarovanju pred razočaranjem, drugi pa znajo videti luč tudi v najtemnejših časih.

Vprašanje je edino, kaj se zgodi, ko v igro pride ekstremizem? Je boljše biti ekstremni optimist ali ekstremni pesimist? V redu, ekstremizem, kot tak, verjetno nikjer ni najbolj zdrav. Ampak če primerjamo zapretirani različici obeh navedenih skupin, katera je 'bolj zdrava'?

Prva se verjetno spremeni v zaslepljenca in naivneže, druga pa v cinike, morda celo nihiliste. Ne vem za ostale, a jaz bi tukaj vseeno raje bil v tadrugi. No, pa ni zdaj to poanta, ki jo želim predstaviti. Hočem povedati, da bi se ti dve skupini najprej morali osvoboditi vseh ekstremov. Nato pa druga drugo podrobneje pogledati in iz nasprotne strani pobrati vse uporabno, kar lahko.

Obe bi se tako še bolj približali realni sredini, medtem ko bi nagnjenost k enim ali drugim ostala predvsem predmet razprave posameznega okusa. Dobro, to je poenostavljen pogled. Menda nekdo ni postal pesimist 'kar tako'. Bolj verjetno je, da je to posledica njegovih prejšnjih slabih izkušenj in prevelikih pričakovanj ter napačnih predstav, po njegovi krivdi ali ne.

Tako bi z novopridobljeno miselnostjo lahko dosegel, da ga pretirano negativna čustva potegnejo iz višav, nekam ravno prav v cono realnosti. Obratno bi si lahko zdajšen optimist nekoč razlagal, da itak nič nima smisla in si zaprl še tiste mikroskopske priložnosti za izboljšavo kvalitete življenja, ki bi jih bilo možno doseči.

Ker vsi težimo k temu, da se vsaj z enim prstom dotaknemo resnice, si izbiramo takšne mentalitete, ki nam to še najboljše omogočajo. Svet kot posledica posledice? Neskončna veriga.

Priložnost pa se pojavi ravno takrat, ko jo najmanj pričakujemo. Ali pa si jo ob takih momentih morda ravno najbolj zapomnimo? Prav hecno je, kako se dogodki vtisnejo v naš spomin in kako hitro lahko začnemo vzorce odčitavati tam, kjer jih ni, ali pa jih preprosto doživljamo napačno.

Še najraje prerano zaključimo, da nas sreča pač ne mara in da je v našo usodo vključena kakšna višja sila. Pomislimo na zaroto, nepravičnost, klejemo boga in še kaj. A prej kot ne, so v večini primerov navedene sile prisotne samo v naši glavi. Sinovi očeta, ki bi naredil prav vse, da se nam ne bi bilo treba soočiti s kruto realnostjo.

Kdo je ta razvpiti mojster iluzij, ta mogočni čarovnik Bulšitlandije? Nihče drug, kot naš ego. Pripravi nas do vsega živega in je najspretnejši pravljicar. Nismo si pripravljeni priznati, vendar je res. Kakor je res tudi, da včasih resnično nismo krivi. Kdo bi lahko krivil nekaj, kar je del nas? Če je pa to navsezadnje tisti instrument, skozi katerega zaznavamo realnost.

Naša slika je vedno popačena, nihče sveta ne vidi kristalno jasno. Le da eni imajo pogum javno obelodaniti, da so se motili in namenoma zatrejo impulze, ki prihajajo iz njihovih instinktov. To pa so, brez dvoma, kvalitete velikih. A do kakšne mere se lahko ukrotimo? In ali je

povprečnežu sploh mar, da to pri sebi doseže? Je na mestu, da krivimo, kar je sprogramirala narava?

Nekje v daljavi je zaklenkalo. Pristopil je bližje. Izza skladišča sta se prikazala dva mišičnjaka, ki sta pripravljala tovor. Obetavno. Ostal je še malce dlje in zbiral informacije.

Izvedel je, da ladja odpluje takoj, ko bo natovorjena. Iz količine zabojev in kontejnerjev se je dalo sklepati, da ne manjka več dosti. Ko sta si robustneža vzela pavzo in se umaknila iz prizorišča, je planil nad kontejner, ki ni bil najbolje pričvrščen.

Odmaknil je zapahe in v notranjost pomolil glavo. Ker je bilo težko karkoli videti, je iztegnil svojo roko in potipal po notranjosti. Bilo je... mehko. Pograbil je prvo stvar, ki se mu je znašla pod prsti. Oblačila! Kaže, da bo udobno ležal. Kot slepi potnik bi si težko lahko želel udobnejšega prostora.

Hitro je smuknil noter, da ga ne bi videli. Ogrodje je bilo leseno in v spodnji del je sijal snop svetlobe. To je opazil šele, ko so se mu oči že dodobra privadile na temo. Odmaknil je kup tkanin in se prikobacal bližje. Ko je potipal deščico, je ugotovil, da na svojem mestu ne sedi ravno čvrsto. Morda bi se odprtino dalo razširiti? Potreboval je malce trši predmet, zato je pograbil svoj dežnik in močnejše potrkal po njej. Zdaj je udaril. Pa še malenkost močnejše, vse dokler se ni odlomilo ravno dovolj lesa, da je lahko skozi luknjo opazoval zunanje dogajanje. In še za dovod kisika je na tak način poskrbljeno.

In zdaj? Nič pretirano pametnega ni bilo za početi. Da bi bilo njegovo novo prebivališče kaj bolj zakrito, je k luknji porinil kup srajc. Z občutkom, se razume, da se bo še dalo dihati in da skozenj pronica dovolj svetlobe. Sklenil je, da bo še malenkost počakal, potem pa malce zadremal. Že res, da je kaj takega precej tvegano početje. A bilo je tako mehko, on pa tako zbit. Zbogom, celina. Morski valovi že kličejo.

„Naj se vse ziba, ko odprem oči,“ si je zaželel.

12. del

Onostransko tavanje

Postopoma se je predramil. Cel omotičen se je pretegnil in še malce poležal. Vse je bilo temno. Najraje bi se kar prestavil iz hrbtna v bočno pozicijo in dremal naprej. Ampak to je storil že tolikokrat, da preprosto ni več šlo, čeprav je želel. Spal bi naprej in se ne-soočal s problemi in svojo situacijo. Ne bi razmišljal!

Včasih je res najbolj udobno odmisлити svet, se zamotiti, ugasniti. Ko spimo, 100% izkoriščamo svoj čas. Ni stvari, ki bi jo lahko naredili narobe in ni odločitve, ki bi jo lahko zafrknili. Ker ničesar drugega ni. Je samo film naključno spredelih dogodkov, resničnih ali ne, včasih bizarnih, včasih samo abstraktnih.

V nekaterih sanjah smo ujetniki lastnih strahov, v drugih praznujemo uspeh, spet v tretjih se ne dogaja nič posebnega. Spimo pa vsaj tretjino svojega življenja. Verjetno so to trenutki, kjer pridemo še v najbližji kontakt s svojo podzavestjo. Šment, če samo pomislim, kako na slabšem so tisti, ki imajo tam noter kaj groznega. In potem to vsako drugo noč prodira na površje v obliki sanj. Ti, kot udeleženec, pa ne moreš nič. Totalno nič. Razen seveda tega, da se nasloniš nazaj na svojem sedežu in pustiš, da vsebina filmskega platna teče dalje. Samo upaš lahko, da tvoj sedež ne bode.

So mrtvi potemtako na boljšem? Če privzamemo, da posmrtno življenje ne obstaja, si kot mrtvec deležen konstantnega nič. Ne občutiš bolečine, bivanjske bede ali česarkoli slabega, ker te ni. V zameno ne občutiš življenjskih radosti, veselja in karkoli gre zraven. S teoretičnega vidika je to stanje... nevtralnosti. Take, ki nima konca.

Ampak zopet, če pogledamo naokrog in se vprašamo, koliko ljudi pa sploh občuti več pozitivnega, kot negativnega, kaj hitro pridemo do zaključka, da nevtralnost mogoče le ni tako slaba izbira. Če vzamemo povprečneža za primer, bi lahko rekli, da tak posameznik verjetno živi zaradi redkih sladkosti, v zameno za številne 'ajdove žgance'.

(Fuj, če pa to ni najbolj nagravžna kuharska pogruntavščina vseh časov, pa tudi ne vem, kaj je.)

Kakorkoli, če smo še malenkost bolj pedantni, bi lahko šli izmerit intenzivnost obeh občutenj... če bi bilo kaj takega mogoče. Ampak recimo, da bi bilo in bi te podatke imeli pred sabo. Kaj vse bi lahko zaključili. A bi ugotovili, da je intenzivnost negativne plati življenja kronična in močna, pozitivne pa ne tako in da je za nameček le-ta zelo plehka? Tisti, ki zna v svojem življenju uživati, je res bogataš. Neglede na svoje finančno stanje, kakopak.

Kar nam je dano, marsikdaj zakoliči našo usodo. Vedno lahko delamo na tem, da izboljšamo kvaliteto našega bivanja, to je že res. Investiramo v naše znanje, kompetence in sposobnosti. Edino vprašanje ostaja, koliko lahko dejansko naredimo iz sebe? V kakšni meri se lahko osvobodimo okov lastnega jaza in občutno postanemo nekaj, kar je vredno biti?

Si sploh lahko pobegnemo? Dosti upanj je bilo izgubljenih na tej poti. Nekoč motivirani kratkohlačneži s čepico na glavi in fračo v roki, ki so pogumno raziskovali gozdove, gradili mogočne strukture iz lego kock in osvajali vrhove svojih miselnih spoznanj že z navadno risanko, ki se je vrtela po televiziji.

Danes? Hja... kdo bi si lahko mislil, da bi taki, energije polni pustolovci, kdaj lahko zabredli v alkoholizem in droge.

Ni uspelo. Zatolkli so te. Postavili v realnost. Povedali, kaj gre in kaj ne in te vkovali znotraj enodimenzionalnih okvirjev. Ne raziskuje se več, ne odkriva. Vse je že znano. Znan ti je potek in znan ti je konec. Tvoja kreativnost nima več nobene vrednosti, ker ti pribijejo, da z njo ne boš prišel prav daleč.

Starejši, kot si, bolj je sivo. Razumeš že, razumeš. Kaj se dogaja in kaj se verjetno še bo. Ampak ni ti več do tega, da bi razumel. Včasih je to prinašalo uteho, ker si vedel, da si vsaj lahko nekaj intelektualno razložiš, če že nisi dobil pogače. In to je bila vsa tolažba, ki si jo potreboval. Ker si naivno upal, da se ti bo obrestovalo, če boš dober in pošten. Samo ta igra...

hja, ta pač slednjih lastnosti ne nagrajuje. Zanima jo samo, da si učinkovit, neglede na moralno spornost sredstev, katerih se poslužuješ.

In bolj, kot razmišljaš o širši sliki našega obstoja, bolj bo bolelo. Zato bežimo. Alkohol in droge so sredstvo, a misli prav tako. Ampak sploh nima veze. V končni fazi vsi potujemo stran, nekateri z motorjem, drugi z avtomobilom. Cilji so enaki. Ker saj, zakaj misliti, če pa samo boli? Eh, pa saj se kontriram. Hm, ali pa vendarle NE?

Hecno je, ko realnost bode, misli pa nič manj. Verjetno menjavamo okolje, da bi se lažje slepili, da bo naslednjič boljše. Potem pa poskušamo svoj omejeni življenjski čas izkoristiti za velike stvari, ker nočemo zavreči svoje inteligence. Ko nam je tega dovolj, pa bežimo dalje. Poskušamo uživati, ker mogoče ne bomo tega mogli več početi, ko nas enkrat pobere. Ko pa nam zmanjka tudi stvari, v katerih smo nekdanje uživali, pa se vrnemo nazaj v ustaljene vzorce. In investiramo dalje, investiramo v prihodnost. Nekakšno kaotično preklapljanje med tem, kar je zdaj in tem, kar bo nekoč. Ali pa celo tem, kar bi lahko bilo.

A nalagamo, ker se počutimo dolžne izkoristiti to danost živeti, le sprašujemo se, če je bolj sveta, kot to, kar nas čaka na oni strani. Ne vemo, a raje predpostavimo, da je. Pa še naša biologija nas omejuje. Moramo spati, moramo piti, moramo jesti. Še odvajanje je na tem seznamu. Ne moreš se niti predati deloholični mrzlici in preko nje pozabiti na težave, ker enkrat je treba spati. Pravzaprav je tudi tu izbira nikakršna. Ne moreš si reči, da ne boš več spal, jedel in pil. Biologija, znotraj katere operiraš s svojim časom, te vedno usmerja. Če ne boš sam tega počel, te bo pa telo prisililo.

Kako malo lahko zares izbiramo. Vsebinska, ki pride med nujnimi stvarmi, pa naj bi predstavljala življenje. Hja, očitno je to edino, kar si lahko posteljemo zares po svoje... pa še tu smo včasih nemočni, kljub našemu najiskrenejšemu in najmočnejšemu trudu. Na določene stvari ne moremo vplivati. Pravijo, da je najodraslejša poteza skomigniti z rameni in si to priznati, ter se pomakniti naprej. Ampak kje je ta 'naprej'? Včasih se mi zdi, da je spredaj samo megla, mi pa tavamo, nevedoč, kje smo in kam sploh imamo namen priti.

V vsakem primeru je treba dalje. V borbi s časom, naravo in našimi okovi, česar se je zavedal tudi on. Telo pa ga je že pošteno sililo po vsakovrstnih opravkih. Potipal je okrog. Luknja je bila še vedno na istem mestu. Vendar svetlobe ni bilo več.

Skozenj je pomolil prst. Otipati se ni dalo ničesar. Zdaj je skozenjo pomolil še nos in globoko vdihnil. Vonj je spominjal na vse prej, kot pa na odprti prostor. Definitivno je bil v notranjosti ladje, glede na čudni občutek v njegovem želodcu.

Tiho je bilo, kot kaže je v prostoru sam. Pogumno je poskusil odpreti pokrov, a ni šlo. Morda so kaj naložili nanj. Očitno ni druge, kot da uniči svoj udobni bunker. Z nogo je sunkovito brcnil v nalomljeno površino. Les je bil precej dotrajan in se je že po nekaj brcah vdal.

Previdno se je splazil ven.

13. del

Linije z oceanskih voda

Pojavil se je sredi sobe, skoraj do roba naložene z zabojniki in kontejnerji vseh vrst. Ker na spregled ni bilo žive duše, je malce manj skrbno odkorakal naprej, do skoraj edinega vira svetlobe, ki ga je bilo možno zaznati. Pronicala je skozi okroglo okno na levi strani. Cel vzhičen od veselja se je povzpел na prste in pogledal skozi.

Morje! Tako je bil zadovoljen, da je kar pozabil na žejo in lakoto. Minile so ga vse skrbi. Vse, kar bo še treba postoriti, je manipulacija z danim okoljem, nato pa sledi vstop v novi svet. Že res, da še ni vsega konec... a za zdaj mu je bilo čisto dovolj, da je lahko videl ciljno črto.

Podal se je na lov za hrano. Pazil je, da si zapomni, od kje je prišel in kje je že vse bil. Verjetno ne bo lahko, a zopet, vsaka ladja ima kljub svoji velikosti vsaj logično zastavljeno notranjost.

Iz tovrnega predela se je počasi pomikal proti njemu neznani destinaciji. Seveda zelo pazljivo, kakor se za slepega potnika tudi spodobi. Po sencah, stranskih poteh in luknjah. Vse, dokler ni naletel na srednje veliko skupino nekih tipov, ki so več kot očitno bili prav prešerne volje.

Približal se jim je. Šlo se je za neko debato, kdo bi vedel o čem. In štose... seveda na račun nekega posameznika, ki je stal med njimi. Smeha je bilo v izobilju, edini čemerni obraz pa je, logično, bil njegov. Pravzaprav sta si čemernost delila kar oba, samo da je en izmed njiju bil udeležen, drugi pa varno skrit za kupom šare. A kakorkoli.

Po nekaj minutah je štosov bilo že opazno preko zdrave mere okusa in udeleženec se je odločil postaviti v bran. No, vsaj v metaforičnem smislu; vse, kar je dejansko storil, je opletal z jezikom. A nič več, kot je bilo treba, samo razumna doza povračila dolga, glede na vse prejeto s strani njegovega sogovornika. Slednjemu šala ni bila všeč, pa tudi med množico

je bilo vse tiho. Edini, ki bi zaradi pridušenega smeha skoraj razdril svojo krinko, je bil naš junak.

In to ni bil samo navaden smeh, nekje v prsnem predelu je čutil ponos, skorajda zadovoljstvo, da je bilo pravici zadoščeno. Pa vse je bilo tako prefinjeno, sarkastično izrečeno in pametno povedano, da verjetno skupina niti dojela ni, v čem je finta. Ali pa si niso drznili smejeti zaradi ritolizništva do svojega kolega, tudi to je možna razlaga. Situacija je bila tako transparentna, da človeku že v štartni točki ni bilo treba z njimi deliti prisotnosti, da se je videlo, kaj se kuha.

Nadaljevalo se je z užaljenostjo dežurnega klovna, ki očitno ni vaju, da se kdaj kakšna delikatna beseda ali dve tudi vrmeta. Ampak hej, če se že igrajo, naj bo igra poštena do vseh. Zakaj je ta preprosti koncept vsem tako tuj? Kdo je sploh lahko takšna rit, da lahko na tuj račun popije na galone najodličnejšega žganja, potem pa ne prenese, da se na njegovo ime zvrne en kratek, a nič manj sladek kozarček?

Tipičen primer dvojnih standardov. In tega, da ljudje ne vohajo lastnega dreka. Vsaj tako se obnašajo. Množica pa očitno ne samo, da ga ne voha, še celo tako okusen ji je, da do najprodornejšega blišča obliže prav tisto rit, od koder je prišel. Objektivnost na vrhuncu. Kot, da bi nekje prodajali licence za klovne, in šalam tistega, ki si je ne lasti, se ne bi smelo smejeti.

In obratno. Ni važno, kako bedast je dežurni klovn, ker očitno karkoli reče, se avtomatično spremeni v čisto zlato. Nekaj pa jim je vendarle treba priznati... ti ljudje so odlični manipulatorji. Iz vsake množice si stkejo zavezništvo.

On pa je lahko bil samo srečen, da tokrat ni bil tisti, ki je požrl kroglo. Saj bi se pokazal in stopil pravici v bran, a iz izkušenj je vedel, da se to malokdaj obrestuje. Seveda je narobe, da si zatisneš oči in greš dalje, a po drugi strani... a je res vredno kriti hrbet popolnemu neznancu? Ponavadi jo skupiš. In nihče ti niti hvaležen ne bo, še najmanj pa tisti, katerega si rešil. Vsaj ne resnično hvaležen.

V debatah pa tako ali tako zmagujejo navidezno premetene enovrstičnice, ki so v bistvu popolnoma zgrešene, a dajejo vtis kredibilnosti. Njihova surova učinkovitost izpodrine tudi tiste, ki si iskreno vzamejo čas in nekaj poskušajo na dolgo in široko razložiti, ker jim ni vseeno. Verjetno zato, ker

imajo ljudje kratek nabor pozornosti. Ali pa jim je njihov čas presvet. A kljub svoji očitni pristranskosti jih ne bo niti malo sram, če te bodo presojali.

Potem pa naj pridejo njihovi idoli s svojimi 'veleumnimi' izjavami, pa je torta pečena. Pojejo jih, posrkajo in inhalirajo, one pa postanejo del njih. Ker niso sposobni razmišljati z lastno glavo. Tisti, ki pa so, pa se preveč bojijo pritiska skupine, da bi si upali črhiniti besedico. Odločitve pa se tako neusmiljeno vrtijo okrog tega, kaj si bodo drugi mislili o njih. Pa saj jih nič ni v hlačah, prosim lepo! In jebi se, ti, ki misliš, da ti je dano presoјati o vsem. Potem pa si še drzni komu modrovati o tem, da se mnenja ne vsiljuje. Edini, ki tu karkoli vsiljuje, si ti!

Pa ni narobe imeti mnenja, res ne. Presojaj, kolikor te je volja. A le bodi toliko kulturen, da svoje misli zadržiš v lastnem kraljestvu, če so drugim odveč. Ne bodi preglasna disko glasba v gostilniškem ambientu, ker takih stvari noben ne mara. Nisi edini z mnenjem, a veš? In ne vem zakaj bi tvoje mnenje lahko povozilo ostale. Verjetno boš na tej točki začel pridigati o tem, da to počnem jaz, ali kaj takega. In spet smo pri projekciji, enemu najnižkotnejših in najpogosteje zlorabljenih človeških obrambnih mehanizmov. Ah, ja.

Zato je hrana vredna več od ljudi. Kar je čudno, glede na to, da je med njima srhljivo dosti podobnosti. Recimo to, da niti ena, niti druga skupina ne razmišlja. A kdo bi hrani to zameril? Nikoli ti ne bo govorila nazaj. Nikoli ti ne bo solila pameti, kvečjemu boš ti solil njo. Služila bo svojemu namenu in ne bo te razjezila.

In že sem pri naslednji misli. Prehranjevanje je bolj produktivno, kot pogovor s sočlovekom. Pravzaprav je malo stvari, ki *niso* bolj produktivne. Le drobec mi manjka, da se začnem spraševati, zakaj se kdo še sploh trudi. Z ostalimi. Ali pa celo dela za ostale. Za nekaj višjega, spoštovanja vrednega. Kjer je zadoščenje edino plačilo. Kjer so ure dolge in vsaka zapisana beseda izpod tvojega peresa se ti zdi ne vredna. Najraje bi vse zbrisal in začel znova. Ali pa sploh ne bi več pripovedoval.

Veste, prej sem mislil našemu neimenovanemu pametnjakoviču predlagati, naj napiše lastno knjigo in me v njej razreže na koščke, da bo

vsaj nekaj koristnega naredil s svojo energijo, za katero lahko brez problema trdim, da je je v izobilju. A ne vem, če kaj takega lahko res izustim. Nobenemu ne privoščim tovrstne dejavnosti. Saj je fino, po svoje. Je pa dvorezen meč...

Naš junak pa je že kar pred nekaj časa zamahnil z roko, skomignil z rameni in se napotil dalje. Med mojim filozofiranjem si je našel nekaj za pod zob, se odžejal in napolnil čutarico – na sveže pridobljen predmet. Na poti nazaj je v eni sobici našel še nekaj papirja in pisalo. Ker tako ali tako ni bilo kaj pametnejšega za početi, je nakracal nekakšen zemljevid, ki mu je pomagal pri orientaciji. Z vsakim obhodom notranjosti je odkril nekaj novega in ga dopolnil. Vzel si je na skrb, da bo raziskoval ob nočnih uricah, ko bo redkokdo še bedel. Preprost, a zabaven projekt.

14. del

Spomini

Časa je imel dosti, vsaj da razmisli, kako naprej. Ne le dosti, preveč. Očitno pa vsekakor dovolj, da je lahko kuhal svoj vsakdanji obrok... župco jeze.

Z mislimi se je vrnil v otroštvo. Strahoma je ugotovil, da to, kar se dogaja tukaj in zdaj, dejansko ni tako zelo drugače od rosnih let. Le v novi embalaži je prišlo. Zdaj te ne bodo pospravili sredi belega dne, saj vedo, da se jim dosti bolj spleča, če s tabo opravijo, ko je temno in nihče ne gleda.

Za hrbtom se bijejo najbolj krvave vojne. Ljudje prav iščejo, kje bi te lahko spodkopali. Ti zbili kredibilnost in te v lastni glavi naslikali po svoje. Pa veste, zakaj to počnejo? Ker se zavedajo, da sami niso sposobni tega, česar si sposoben ti. In da verjetno nikoli ne bodo.

Če bi nekdo dejansko bil prezira ali posmeha vreden kandidat, je to tako ali tako vsakomur samoumevno. Iz tebe se ne bi na glas norčevali, bolj to, da bi zavzdihnili, skomignili z rameni in šli dalje, brez, da bi črhnil besedico. Morda kolegom povedali kak vic na to temo, se nasmejali, in na vse skupaj hipoma pozabili, ko bi se zamenjala tema pogovora. Ko pa nekdo obsesivno dela na tem, da bi te uničil, potem pa ste lahko prekleto prepričani, da v ozadju stojijo drugačni motivi.

Stvari so redkokdaj takšne, kot se zdijo. Če bi življenje bilo poker, bi osebno z veliko večjo korajžo stavil na tiste, ki jih je množica označila za manjvredne. Pravzaprav so množice in njihovo mnenje izvrsten indikator, če ga znaš dobro brati. Vzameš to, kar ti pravijo, da naj bi bilo res in si misliš prav nasprotno. Hecno je, da bi verjetno v veliki večini primerov zadel v polno. Zelo karikirano, morda pa že. Ampak naj mi nekdo prosim pove, koliko je to res oddaljeno od resnice. Rad bi vedel. Ker se bojim, da že vem.

Včasih se zgodi, da jim celo začneš verjet, če jih (pre)dolgo poslušáš. Ker si iskren do samega sebe in hočeš takšno objektivnost obdržati. Vprašáš se,

če imajo njihove besede težo. Vsakič znova, dokler ni dvom že tako velik, da bi najraje videl, kje je najbližji izhod iz dvorane žarometov, ki so tako krvoločno uperjeni vate.

Lahko je govoriti nekemu, ki se ne ukvarja z isto dejavnostjo in nima pojma, kako se stvarjem sploh streže. Kot tisti 'kritiki' glasbe, ki še v življenju niso v rokah držali inštrumenta. Jaz ne bi nikoli šel kritizirati stvari, o kateri nimam pojma oziroma o kateri premalo vem, da bi lahko imel legitimno mnenje. Saj, če malo pomislim, je hecno. Ampak ne takrat, ko se cmariš pod snopom svetlobe in si v zornem polju njihovih hijenskih oči. Takrat pa je pasje.

Postopal je po krovu ladje in si žvižgal. Bil je srečen, da ima mir. Če bo kdo prišel težit, je imel lično pripravljen kup zabojev, za katere se lahko skrije. Vdihnil je morski zrak in se zamislil. Kljub svojemu nekadilstvu je segel v žep po škatlico cigaretov, ki jo je malce prej sunil naključnemu mimoidočemu. Kdo bi vedel, zakaj. Še sam ni vedel.

A prišla je preklemano prav. Pomagala mu je razmišljati. Ko je med prsti vrtel prižgano cigareto, je še malo bluzil po spominih iz preteklosti. Pravili so mu, da to, kar je čutil takrat, ni bilo resnično. Da je vse skupaj samo prestopna mladostniška faza in da ga bo minilo. Dolgo se je spraševal, če je on tisti, ki je zaveden. Iskal je dokaze o tem, da mu govorijo resnico. Celo želel si je, da bi imeli prav. To bi pomenilo, da življenje kot tako še ima nek višji smisel in da vrednote še obstajajo. Pa ničesar ni!

Že kot otročaj je vedel, da nekaj ni čisto v redu. Zdaj je odrasel in ve, kaj. Ljudje se slepijo, da živijo v harmoniji. Dopovedujejo si, da so zvesti in ljubeči očetje ali matere in vestni delavci. Iščejo racionalne argumente, ki bi pusto življenje povzdignili na raven zadovoljivega in mu naredili prizvok vrednosti. A kar v resnici iščejo, je notranji mir. So na lovu za ključem, ki bi čustva zaklenil v eno temačno kletno sobico, kamor bi jih za vedno potlačili, da ne bi več tako rezalo.

Pristnost je mrtva. V pravljicah in filmih se pari poročajo iz dejanske naklonjenosti in ljubezni, medtem ko realnost kliče k streznitvi. Tukajšnji motivi so denar, pomanjkanje izbire, želja po otrocih, družbeni pritiski... skratka vse, razen tistega, kar bi moralo biti. Če bi kaj sploh moralo biti, se razume. Je že prav, da si vsak ustvari lastne vrednote.

A vse, kar počnemo, mora imeti nek prekleman zunanji cilj. Takšni pač smo. Sebični do veselja in nazaj. Še kaznujejo te, če poskušaš NE biti sebičen. Dejansko tudi sociologija pretiran altruizem klasificira kot odklonsko dejanje. Neverjetno. Da te vržejo v isti koš, kot... kot navadnega ušivega vandala. Še bolj bizarno pa je, da se vsaj v praksi to tudi tako dogaja in te bodo množice obravnavale na podoben način, kot bi obravnavale kriminalca. Sociologi imajo očitno prav, čeprav jim v začetku nisem bil sposoben verjeti, ker se je slišalo tako... bolano. Tako ogabno in zblojeno.

Poskušam razumeti, kako množice funkcionirajo. Njihovo delovanje bi se dalo razložiti s tem, da enostavno imajo eno fiksno idejo, kakšni naj bi vsi bili. In kdorkoli od te ideje odstopa – v slabem smislu ali ne – je deležen govna.

Včasih ni potreben razmislek, da nekaj narediš. In ne-razmišljati znajo precej dobro. Njihove vrednote so zgrajene na podlagi vere in primerjav. Češ, da če bom tak, kot je on, bom v redu. Ne razumejo, zakaj, vejo pa, da je tista oseba zgledovanja vredna. Potem pa vzamejo še povprečje. Ker se zavedajo, da je družba samouničujoč organizem, se pred njihovim vplivom zaščitijo tako, da iz njega ne odstopajo preveč.

Dejansko se ne zavedajo ničesar, bodimo iskreni. To pa zato, ker jih usmerjajo nagoni. Taki, ki velijo z agresijo v kali zatreti karkoli, kar se razlikuje od njih. Isto velja za vse načine gledanja na svet, ki kontrirajo njihovim idealom, v katere slepo verujejo. Združijo se v trop in te poteptajo. Še posebej, če je ogrožena njihova predstava realnosti. Če jim preti spoznanje, da so s svojim vraževerjem nedodobra izkoristili del ali večino življenja, se bodo pred le-tem branili. Že, če jim 'pokažeš luč' in predstaviš navadno sprejemanje alternativnega mišljenja (kar seveda NE pomeni nujno tudi *strinjanje*), bodo reagirali defenzivno.

Svet vidijo tako enodimenzionalno, da me kar strese, če pomislim, da bi nanj moral gledati skozi njihove oči. In da bi zaščitili svoje predrago vraževerje, bodo šli izpodbijat tebe. Njihov ego je zares tisti, ki nate meče slabo luč. Soočenje ni udobno, nikoli ni bilo. Spoznati, da je vse, kar so te učili, ena navadna LAŽ, pa še veliko manj.

Kaj se je sploh zgodilo z odprto diskusijo? A smo jo čisto pozabili? Veste, tisto humano, civilizirano sposobnost se o nečem pogovarjati, brez, da bi

se med sabo zlasali do krvi. Sem edini, ki jo pogreša?

Ogorek je frcnil v morje. Vprašal se je, če iz istih razlogov noče razmišljati o tem, kaj bo, ko se ta kalvarija dokončno zaključi. Kljub temu, da je bilo časa in miru v izobilju. Pa saj res. O manj rožnatih stvareh niti razmišljati ne moremo, kaj šele, da bi se o njih pogovarjali. Ali pa da bi razpredali o čustvih. Tu smo pa čisti ubežniki. Da nekomu poveš, da v tebi vre jeza in da so razlog prav njegove besede ali dejanja. Raje pozabi, če hočeš odnesti tazadnjo.

Zelo težko mi je razumljivo, zakaj moramo biti takšni. Zakaj mora človeški ego biti tako ranljiv? Pa toliko prostranih obzorij bi se lahko dotaknili, če bi le želeli. A ne, mi moramo bežati. Bežati pred neugodjem. Vekomaj.

15. del

Nekreativna umetnost vojne

Včasih bi se resnično lahko vprašal, če ima tole sploh vrednost. Ne, saj vem, da je nima. Ampak jeza pa kar noče nehati vreti. Vprašal sem se že mnogokrat, a na koncu dneva ni drugega spoznanja, kot to, da če želiš biti učinkovit, ni tvoje mesto, da izumljaš kolo... temveč to, da ga uporabiš učinkoviteje, kot vsi ostali. Ali pa vsaj tako dobro, da ne propadeš.

V učinkovitosti pa je, žal, redkokdaj prostor za kreativnost. Ljudje pravzaprav ne delujejo v skladu z njihovimi resničnimi prepričanji in srcem, ker jih svet prisili, da posnemajo dejanja ter pristope, ki so se tekom časa izkazali za superiornejše. Sprašujem se, ali jih res lahko obtožujem? Marsikdo bi rad bil tak, kot ga je naredila narava, a ne bo šlo... svet je neizprosen.

Kaj je tukaj boljše – propad ali izguba originalnosti – pa je verjetno kar retorično vprašanje. Tako zelo, da si ga niti zastavimo ne, in takoj vzamemo kot nekaj samoumevnega. Pride čas, ko je treba klavrno odvreči orožje, ki smo ga izklesavali skozi daljše življenjsko obdobje, saj ugotovimo, da ni niti približno tako smrtonosno, kot tisto od našega sovražnika. Najraje bi tako ranljivi kar pokleknili predenj, premagani sklonili glavo in na ves glas zakričali, da se predamo. Da je konec. Da naj nam pove, kaj zaboga počne, da dosega takšne rezultate. Ker večino časa dobi, kar hoče. Kaj, pri preklemanem hudiču, kaj?

A še v istem trenutku bi se nam posvetilo, da odgovor pravzaprav poznamo... le srca nimamo, da bi si ga priznali. Natančneje, da bi tudi sami počeli isto. A očitno le ni drugega. Umetnost vojne morda ni posebej originalna ali kreativna... je pa umetnost. Takšna grda, zahrbtna in potuhnjena. Pa še deluje.

Miselne igrice, ki jih igramo, so samo lepo pobarvan velikonočni pirh. Notranjost je gnila in zaudarja do neba. Thomas A. Harris v svojem bestsellerju „I'm ok, you're ok“ razlaga, da so tovrstne igrice nesmisel, ki se mu lahko izognemo z dovolj dodelano medosebno komunikacijo.

Svetuje, da naj se vsega raje lotimo z razumevanjem in uvidimo, da marsikaj izhaja iz kompleksov iz otroštva in da so prav ti kompleksi za kriviti, da se jih igramo. Rešitev vidi v iskrenem pogovoru in samoanalizi. In v tem, da razvijemo neke vrste dolgoročno odpornost, da bomo lahko obdržali glavo pokonci, neglede na to, kaj nam kdo pribije.

Zelo lepa, celo romantična misel, bi lahko rekli. A vendar, jo lahko pretvorimo v realnost? Je to res vse, kar je treba, da si na tem področju izboljšamo kvaliteto življenja? Meni izkušnje pravijo, da iz nekega razloga naša civilizacija še vedno ni na tako visoki stopnji razvitosti. Morda pa sploh ni vprašanje razvitosti. Ravno evolucija je tista, ki zahteva, da se poslužujemo vseh možnih sredstev za doseganje svojega cilja. Ali je možno, da je začela zavirati sama sebe? In da se lahko dejansko razvijemo samo do neke točke, kjer smo še vedno učinkoviti?

Je v njej sploh kaj prostora za moralo? Eh, pa saj tega sploh nikoli ni bilo. To smo izumili, da nas ne bi pekla vest. Nikoli si je ni zamislila kot del sebe.

Evolucija je pa ena kruta, brezobzirna kompetitivnost. Če ne boš pameten, kaj pameten, dejansko *zahrbtn*, potem te bodo pohopsali. Nimaš izbire. No, jo že imaš... ampak za kakšno ceno? Vedno lahko izstopiš iz bitke. Ampak s tem sprejmeš tudi posledice svoje odločitve. Sprejmeš poraz. Prišli smo vsaj približno tako daleč, da se čisto vedno ne bojujemo več fizično. Načeloma. Vsaj, če primerjamo procentualno količino krvavih vojskovanj in tiste skrite, zakulisne vojne, ki se bijejo v subtilnosti, potem takoj vidimo, česa je več.

A rane, tudi tiste psihične, prav tako bolijo. In če si hladen ter brez srca, si bolj vzdržljiv. Preprosto lažje boš take stvari prenašal. Hecno je, da te bo družba obtoževala v vsakem primeru. Če ne jokaš na pogrebu, si domnevno en krut surovež. A po drugi strani pa boš iz tretjega kota sobe poslušal skupino ljudi, kakšna mevža si, če to vendarle storiš.

Dejstvo, da so obojni zelo ignorantni, začuda tokrat nima pretirane veze. Prej to, da imajo na nek zelo obskuren način, bolj ko razmišljam o tem, njihove besede celo pomen. Ok, seveda nimajo prav, to je jasno. Ampak če pogledaš motiv, ki leži za njihovimi obtožbami, uvidiš, da te dejansko obtožujejo prav tega... neodpornosti. Neučinkovitosti. Občutljivosti. Dovzetnosti. Krhkosti.

Pa pustimo zdaj pogrebe. Katera koli psihično šokantna situacija pride v poštev. Dejansko te opominjajo na to, da oni prav iz tega razloga to nikoli ne bi želeli biti. Oziroma, da si oni sami ne dopuščajo, kar si dopuščáš ti.

Nihče ne pravi, da je krhkost sama po sebi obtoževanja vredna. Osebno se mi dopade. V idealnem okolju, obdanim z naprednimi in razumevajočimi ljudmi, zna biti celo simpatična in ne boš kaznovan. Vprašanje pa se poraja, kaj narediti, če ti tako okolje ni dano? Najprej nastopi preživetje, oziroma borba zanj, šele potem vse ostalo.

Če je treba biti soldat, je krhkost luksuz, ki si ga ne moreš privoščiti. Ne gre, ker bo po tebi. Uživaš jo lahko šele, ko je vojna že za tabo, ali pa v tistih redkih minutah pavze, ko si na varnem in ti noben ne diha za ovratnik. In takšna situacija je bila tukaj in zdaj. Trenutek intimne, kontakta s samim seboj. Morda tudi dvoma. Pravzaprav je slednjega bilo vedno več.

Hiša strahov postaja vedno večja, bolj kot razmišljaš o njej. V isto kategorijo, nič kaj ironično, spada tudi bolečina.

Počutil se je, kot da se je nanj pravkar vsul plaz najrazličnejših čustev in globoke tesnobe. Čedalje bolj se je zavedal lastne nemoči in omejitev. Samota zna včasih to narediti človeku. Menil je, da mu bo dobro delo, če se bo prepustil toku pomislekov. Tako ali drugače naokrog ni bilo žive duše, ki bi ga pri tem utegnila zmotiti.

In to je tudi storil. Pokleknil je na tla in zakričal, da so se stene tresle. Jokal je in tulil. Priznal si je, da ne ve, kako biti učinkovit. Da nima vrednosti. Da se bo moral zgledovati po tistih, ki jih prezira. Da se bo moral naučiti, kako se igra igro življenja. Da vse, kar premore, so ideali, kjer ne pride v poštev niti to, kako zelo izvedljivi bi lahko bili.

So člen, ki ga igra ne vsebuje, zato ne premore ničesar. Je revež brez primere. Ma kaj, reveži so ponavadi alkoholizirani do te mere, da pozabijo na svojo bedno situacijo. Ne razmišljati jim predstavlja pobeg, medtem ko on niti bežati od svojih misli ne more. Konec je. Zabodi, ali bodi zaboden. Prisili, ali bodi prisiljen. Nadigraj, ali bodi nadigran. Izkoristi svoje najkrutejše opcije... ali bodi surovo izkoriščen.

Pogled je vrgel na lastno solzo, ki se mu je tako prijetno lesketala s tal. Ne, pa saj ni tako nemočen. Ne bo si dovolil šibkosti v momentu, ki kliče po nasprotnem. Pobral se je in jo z vso silo pohodil. Niti malo mu ni bilo všeč, a podal se je v vojno. Kar je treba narediti, bo narejeno. Pa se igravimo, prasci!

16. del

Ponovno rojstvo

Odločno je zakorakal naprej. Na ladji je bilo dovolj prostora za en konkreten sprehod. Pa poglejmo, kdo je dandanes na boljšem, si je mislil. Čas za analizo stanja in iskanje rešitev, drugega ni.

Dejansko kljub vsemu obstaja neka majhna procentuaža ljudi, ki si je življenje organizirala tako, da je sploh življenja vredno. Nekateri so ob rojstvu potegnili dobitno srečko in podedovali luksuz, nekateri pa so si svoje položaje prislužili, prigarali, ali jih, tako ali drugače, pridobili. Pravzaprav bi v tem vidiku ljudstvo lahko razdelili na natanko dve kategoriji. Kapitaliste in proletariat.

V trenutni kapitalistični ureditvi so taprvi bistveno na boljšem. Ker v primeru, da nimaš kapitala, ki bi ga prodajal, moraš prodajati sam sebe kot delovno silo. Kar pa gre na račun kvalitete življenja, če te tvoje delo ne mika, oziroma ti je celo odvratno. Svoje interese združiti s preživetvenimi dejavnostmi je idealno... a bodimo odkriti. Kakšen delež pa je takšnih? V manjšini so.

Delo je torej, z zgoraj omenjeno predpostavko, moderna oblika suženjstva. Pa tudi, če te zadeva slučajno veseli (ali v njej vidiš vsaj višji smisel), se še vedno moraš strpati v nek podrejen položaj, v katerem lahko povsem manj kvalificirani in manj inteligentni ljudje prosto razpolagajo s tvojim časom, ti pa jim moraš vedno znova ugoditi. Od klasičnega suženjstva se razlikuje bržkone v stopnji svobodne izbire, ki jo pri vsem skupaj imaš. Ampak takšna 'svoboda' je samo navidezna, kakor tudi tvoja izbira.

Te prosta izbira svojega sužnjelastnika naredi kaj manj sužnja, kot bi sicer bil? Morda. Načeloma imaš več pravic, kot si jih imel nekoč. Nad tabo se pritiski izvajajo samo še psihično in v prostem času si lahko sam izbereš, kaj boš počel. Če imaš srečo, si lahko celo izbereš, kje boš živel.

A tiste taprave svobode – v polnem pomenu besede – pa sploh nimaš. Ljudje, ki tako mislijo, se slepijo. Še vedno je treba ob točno določenem

času biti na točko določenem mestu, in delati stvari, ki so ti odveč. Gonilna sila, da se kaj takega sploh greš, kaj kmalu postane le to, da je položnice nekako treba plačevati.

Resnici na ljubo pa je sistem zastavljen tako, da je preklemano blizu definicije narobe sveta in nepravičnosti. Ti si tisti, ki dela vse najbolj tečne stvari in vse skupaj drži pri življenju, nadrejeni pa tisti, ki ne dela skoraj nič, razen tega, da skrbi za nadzor, sprejema poslovne odločitve in tu pa tam prispeva kakšno idejo. Kdo dobi levji delež plena? Hja, naš omiljeni kravatar, ki si ga je najmanj prislužil. Ampak tako je. Prilagodi se, ali pa umri. Ne podredi, kot si to modrost večina (napačno) razlaga, temveč bodi to, kar se ti v danem času/okolju/sistemu najbolj spleča biti.

Vsekakor bolj produktivna poteza, kot v neskončnost jamrati, da stvari niso poštene. Saj niso. Verjetno nikoli ne bodo. To ni v interesu tistih, ki jim je trenutno najbolj udobno postlano!

Mnogi o tem nikoli ne razmislijo, ampak vse vodi do tega, da sta čas in svoboda (ali kar svobodna poraba časa) bistveno večji vrednoti, kot denar. Slednji je le instrumentalna komponenta, preko katere ju lahko dosežeš. Problem nastane, ko ljudje ne razumejo, da (kot delavec) svoj zaslužek plačaš še z nečim bistveno dragocenejšim; ravno prej omenjenimi temeljnimi življenjskimi vrednotami, ki mu dajejo smisel.

In čas je največje bogastvo, bistveno večje, kot vsi dragulji in zelenci na svetu. Če si zapornik svoje službe, tako ali tako vsega skupaj ne utegneš niti porabiti, če privzamemo, da ti kaj sploh ostane! Če pa slučajno dobiš kak trenutek zase, pa si do takrat že tako zbit, da lahko samo padeš v posteljo. To ni življenje, ampak slaba šala. S katero se je proletariat bil primoran sprijazniti.

Del vsakdanjika je, da s tabo delajo kot s potrošnim blagom. Jim ne služiš dobro? Zlahka te nadomestijo z nekom, ki je mlajši, bolj motiviran in morda celo manj uporniški. Ljudje se povezujejo v proizvodjalne odnose, četudi drug do drugega ne čutijo ničesar. Zato, ker nimajo izbire.

Kapitalizem si je, med drugim, uspel podrediti znanost. Koliko 'ved' in novih študijskih smeri se izumlja iz tenkega zraka, samo zato, da bi odprli nova delovna mesta za učiteljsko stroko?

Pa smo pri ironiji obstoja fakultet, od navadnih, pa vse do Oxforda. V redu, po dolgih letih klestenja jajc in prisilnega ugajanja ljudem nad tabo, ti končno uspe dobiti svoj prekleman zlati list papirja. Kaže, da se je trud obrestoval in da je tvoj cilj dosežen. Vendar... a je res?

Kaj pa je naslednje na meniju dogodkov v tvojem življenju? Zapakirati se v delavski razred in početi pravzaprav isto, kar počnejo ostali. Prodajati kvaliteto svojega življenja zavoľjo golega preživetja. S slabim izgovorom, da je bolje plačano in da so delovni pogoji boljši. A skozi oči velike slike še vedno počneš prav to; prodajaš se kot ena prostitutka, vse metafore obstran. Si na boljšem, kot nekateri, a še vedno daaaaleč na slabšem od kapitalistov.

Družba se je vedno delila na razrede in vedno se bo. Neglede na to, koliko si kdo zasluži biti tam, kjer je. Kako zelo se zavedamo, da to ni prav, sploh ni pomembno. Ljudje smo sebična bitja in čudilo bi me, da bi bilo kakorkoli drugače. Direktno rečeno: čudilo bi me, če bi stvari bile pravične. Bil bi najmanj šokiran.

Rešitev potemtakem veli, da se uspeš prebiti v trenutno vladajoč sloj populacije. Ni se mu sanjalo, kako. Pa saj niti ni važno. Časa za raziskavo in razmislek bo še dovolj. Zaenkrat je glavna prioriteta poznati svojo naslednjo potezo ali pa vsaj okvirno smer, v katero se premakniti.

Še isti trenutek se mu je v mislih porajala ena zanimiva hipotetična situacija: kakšen bi bil svet, če bi glede tega vsi bili enakega mnenja? Sistem namreč rabi žrtve, da deluje. Če izkoriščanega sloja ne bi bilo, bi se vse skupaj sesulo. Podobna situacija je vsa scena z volitvami, tam prav tako rabimo sodelujoče... v primeru, da bi vsi tako razmišljali, kot midva, pa ne bi nihče več volil.

Je pa hec. Če bi volitve lahko karkoli spremenile, bi jih tako ali tako prepovedali. To je jasno vsakomur, ki vsaj malenkost vidi izven škatle. Ampak no, v vsakem primeru se lahko vedno zanašamo na dejstvo, da gre množice enačiti z neumnostjo. Vseeno je, kaj misli en; v vidiku vsega, kar leze in gre, je le mikro delček zrnca. Pljunek v ocean. Morda niti o tem ne moremo govoriti. Vsekakor pa, dokler bodo množice, tako dolgo bo konformizem in dokler bo slednji, se bo redko katera zadeva podrla.

Hipotetične situacije so vedno zanimiv predmet filozofskih razprav. A ravno zaradi prej omenjenih fenomenov, povezanih z množicami, so skrbi popolnoma odveč. Le hraniti jih je treba s tistim, po čemur hlastajo. Tega se dobro zavedajo predvsem voditelji. Ljudstvo je vedno vzklikalo „kruha in iger!“ - Fenomen, ki ga je moč opaziti še danes. Zato jim redno nudijo prav to. Karkoli drhal zamoti, da ne razmišlja o svoji situaciji, je zanje koristno.

Odgovor je zatorej na dlani. Prebiti se v višji sloj družbe, kakorkoli bo to že mogoče izvesti. Gre se za vse ali nič.

Minili so dnevi, minili so meseci, postopanje po krovu pa je postala navada. Ko se sprehajaš, se sprehajajo tvoji možgani, in res je tako čutiti. Misli letijo, čas mineva kot blisk, počutiš se dobro.

Ni mu bilo žal, da je na nek način svoje oceanske dni preživel kot zapornik, ki mu je gibanje omejeno. Glava je imela bistveno več svobode kot kdajkoli prej. Pa še našel je dolgoročno rešitev za svoj bivanjski problem. Počutil se je kot nov človek.

Kmalu je prišel dan, ko mu bo dana nova priložnost.

Noč je izgledala kakor vsakršna dotlej. Pusta in brez karakterja. Ob svojem dnevnem sprehajalnem ritualu je lenaril in gledal v nebo. V žepu je imel še nekaj ukradenega sadja. Ulegel se je in si ga privoščil. Prav nič mu ni manjkalo in bil je mnenja, da bi tako lahko živel večno.

Temu navkljub, se je tam daleč naprej nekaj postopoma bolj svetlikalo, kar je bržkone še najbolj spominjalo na snop svetlobe, ki ga oddajajo svetilniki. Nekaj nestrpnih pogledov in skakljajev urinega kazalca naprej, so se pokazale še manjše lučke.

Kopno! A smo res že prispeli? Prav, pa naj bo. Tudi to mu je ustrezalo.

Le upajmo, da mu bo novi svet kaj bolj usojen.

17. del

Bitja navad

Lučke so postajale čedalje bolj izrazite in občutiti se je dalo, da je destinacija pred nosom. S tem pa tudi novi začetki. Srce je bliskovito poskočilo. On pa je čutil predvsem ponos.

Uspelo mu je.

Olajšanje? To sicer ne v celoti, ker človek potrebuje določeno rutino in navade, da se počuti dobro. Ko zapustiš domovanje, vedno preveriš, če so vrata zaprta in luč ugasnjena. Pred spanjem si umiješ zobe. Tu niti ni toliko poante v dejstvu, da prvi ritual skrbi za varnost tvojega premoženja, drugi pa za zdravje tvojih zob... gre se predvsem za to, da če bi jih na določeni točki nehal izvajati, bi ti nekaj manjkalo. V nekem temnem kotičku tvoje podzavesti bi strašilo, preganjalo in kljuvalo, ti pa ne bi vedel, kaj je narobe.

Podobno je z menjavo okolja in novim načinom življenja. Situacijo je ponovno potrebno analizirati, določiti, kaj je optimalen življenjski potek in katere so tiste aktivnosti, ki jih boš izvajal dnevno. Predvsem pa, navaditi se je treba novih stvari. In ljudje smo bitja navad.

A zrak je bil svež, priložnost prav tako, zakaj bi se torej obremenjeval? Urno, kakor je znal, je nagraabil lastne – in nekatere tudi manj lastne – reči, jih strpal v platneno vrečo, in se napotil proti izhodu. Pomešal se je med drenjajočo množico ljudi, ki si je po vsem tem času potovanja želela malokaj drugega, kot stabilna tla pod nogami in morda kak vrček piva iz bližnje krčme. Povsem zaslužno, kajti že sama sprememba ritma je stres za telo, kaj šele sprememba okolja.

Množica je rinila proti izhodu s tako silo, da skorajda ni bilo treba premikati telesa, le prepustil si se toku. Bojazni, da bi ga kdo videl, ni bilo nobene. Situacija je že dolgo tega bila povsem izpod nadzora in nikogar ni zanimalo prav nič drugega. Ko so bili že zunaj, je v ozračju zavladalo veselje. On pa je samo smuknil stran, na varno. Po toliko časa ga niti

bolelo ni več, zato je skakal in tekel tako urno, kot je srce velelo.

Koga briga, kam so ga pripeljali? Njega že ne. Samo, da je problemov konec. Ozirajoč nazaj, na trdo, premagano pot, ni imel kaj drugega, kot ceniti, kar si je priboril. Ni bilo slabo, daleč od tega. Pravzaprav jo je malo celo pogrešal, čeprav ne bi mogli trditi, da je bila ravno prijetna. Ampak ko potegnemo črto, je vendarle prav, da se stvari vrtijo okrog avanture in doživljanja nečesa novega.

Prav hecni smo. Po eni strani potrebujemo rutino, po drugi strani pa nas duši, če je je preveč. Univerzalnega recepta pa ni, saj smo si različni. Vsak potrebuje lastno dozo obojega, tako rutine, kot avantur. Tako ali drugačno 'primerno doziranje' pa zate ne more obstajati, če nimaš časovne svobode. Preprosto ne gre skozi, pa če se postaviš na glavo... tvoje dobro počutje se kaj hitro znajde pod velikim vprašajem, še posebej, če v različnih dnevih ali obdobjih potrebuješ različne doze. Prosto razpolaganje s časom je torej kritičnega pomena za kvalitetno življenje.

Bilo je že precej pozno in napotil se je neznano kam. Z enim očesom je oprezal za potencialnimi prenočišči, z drugim pa lovil zvezde, ki se zbudijo, ko vse ostalo gre spat.

Prijetno je bilo. Sproščeno, brez nevarnosti in brez pritiskov. En velikanski peskovnik barvitih podob in priložnosti, samo bistveno bolj neomejeno. Če bi zdaj imel žogico, bi jo odbil od tal; samo zato, da bi videl, kako visoko jo lahko spravi. Če bi imel letalo, bi jadral po oblakih in s ptičje perspektive občudoval geografsko raznolikost okolice. Skakal bi po travniku in delal kozolce. Ne bi samo funkcioniral, ampak dejansko živel. Karkoli ti da ta občutek, je v tvojem življenju vredno zlata, pa če se drugim zdi še tako nesmiselno, nedoraslo ali neumno. Konec koncev živiš zase, ne za njih. Ne obstajaš, da bi prijal njim, temveč sebi.

Pogosto naletiš na razpotje interesov, kjer se je potrebno odločiti, ali boš ugodil njihovim zahtevam ter pričakovanjem (pogosto na račun lastnih interesov), ali pa boš samotni jezdec, ki gre, kamor hoče, ko on hoče (a to plača z neodobravanjem ostalih). Odločitev je brez univerzalnega odgovora, vsak naj presodi sam.

Kratkotrajnost življenja je pereč problem, in če ga prosto razdajaš drugim, ga lahko kaj hitro zmanjka zate. Z ugajanjem drugim si morda res lahko zagotiviš bolj varno prihodnost, a plačal boš z nečim, kar ne gre povrniti – mladostjo. V primeru, da dočakaš pokojnino (v kolikor privzamemo, da sploh jo), si dobil, kar si želel. Priborjen kotiček pod soncem, doživljenjsko preskrbljenost in časovno svobodo.

A star si... kar naenkrat ne moreš več prosto tekati po trati. Zdravje počasi peša, dokler ni lepega dne po tebi. Vse te boli. Na računu imaš kupček denarja, a kaj ti bo? Z eno nogo si že v grobu. Lahko ga porabiš, vendar a boš res lahko v tem tako užival, kot bi v mladih letih? Na tej točki ti postane žal, da si živel za prihodnost, za katero se izkaže, da je siva in biološko omejena. Žal, da nisi živel malce bolj 'za zdaj'. Ker 'zdaj' je preklemano blizu vsega, na kar gre računati. Prihodnost je tako prepredena z naključji, da več, kot okvirne kalkulacije, težko opraviš.

Je pa od tebe oddaljena enako, kot preteklost, kakor pravi znani rek modrosti. Obe sta realnosti, ki trenutno nista v veljavi. Ena od njiju morda kmalu bo, a ne veš zagotovo. Nikoli ne veš. Isto velja za upanje, da se bodo stvari kdaj spremenile na bolje. Čisto mogoče, da res. A računal, da se bo to zgodilo, dokler si še na svetu, jaz osebno ne bi.

Morda so po eni strani krive prav navade, da si ne upamo usode vzeti v svoje roke? Učenje nečesa novega nam ne prija, ker se je potrebno premakniti izven vsakdanjega polja udobja in stopiti na nezaznamovano področje. Na domačih tleh si lahko delal akrobacije, ker ti je vse že tako znano, tukaj pa se boš primoran naučiti, kako sploh hoditi. Vnovič. In noben ne mara tega občutka.

Zdaj smo prišli že tako daleč, da lahko zaključimo, da se marsikaj, če ne kar vse, vrti okrog občutij. Čustva prodajajo, pred bolečino bežimo, nalagamo v prihodnost, da bi nekoč dosegli... srečo. Vse, kar počnemo, pa najsibo resnično karkoli, je v velikanski večini primerov samo podaljšek tega temeljnega cilja. Morda delamo nekaj, kar nam bo v prihodnosti omogočilo nekaj drugega, kar nam bo spet omogočilo nekaj tretjega, kar nam bo prineslo srečo. In spet smo pri temeljih, tako preprosto je. Vsi bi radi bili srečni. Še bolj intenzivno pa delamo na tem, da bi se izognili neugodju in nesreči.

Sreča je v danem trenutku lahko tisto, kar ti je pač pri roki, neodvisno od

godlje, v kateri se utapljaš. Skodelica kave, popoldanski počitek, večerni sprehod... ni važno. Karkoli že dojemaš kot srečo. On jo je videl v tem, da se je zleknil pod mostičkom, kakor pravi pravcati klošar. Ob misli na naziv se je malce nasmehnil, kajti v očeh mu je bilo videti plamene zadovoljstva.

Vedoč, da je svoboden, je zlezel v svojo vrečo in se sprostil. Na sporedu je še toliko skrbi, da glava peče. A to ni nobena prepreka, da se jih ne bi dalo prestaviti na jutri, ali, še boljše; pojutrišnjem. Moment je presladek, da bi ga takole izpustil. Prepustil se mu je in postopoma odtaval v sanje.

18. del

Lovčev krik in filantropija samovoljnih

Zbudil se je še preden so sončni žarki presekali noč. Zaradi vsega stresa preprosto ni mogel več spati, ker se je včerajšnji 'jutri' prelevil v 'danes'.

Bežanje pred problemi je kot galop živali, ki za sabo zasliši lovčev krik: „sicer lahko bežiš, a skriti se mi ne moreš!“ Pride čas, ko te dohitijo in dlje kot bežiš, bližje je. Lahko bi rekli, da nima smisla poskušati, ker se, gledano na dolgi rok, samo utrudiš in nič ne dosežeš. Življenje pa, namesto, da bi šlo naprej, se razvijalo in bogatilo, čedalje bolj nazaduje.

Se še spomnite dni, ko je kosilo bilo nekaj samoumevnega, morda celo tečen, monoton del dneva, kjer pravzaprav ne počneš nič pametnega ali kreativnega, le bašeš se s hrano? Dandanes je postalo smisel življenja mnogih.

Preživi, kakor veš in znaš, neglede na žrtve, ki bi jih takšno preživetje terjalo. Odgovora, ali je vse to sploh življenja vredno, mnogi ne poznajo. Oklepajo se upanja in pokore, češ, da bo morda kdaj boljše in so hvaležni za priložnost, da jim je bilo dano živeti. Seveda ne pravim, da je s tem kaj narobe. A kreativnost trpi, in to kar hudo. Umetnost, filozofija, mišljenje in vse, kar resnično lahko smatraš za svoje, je podvrženo monotonim rutinskim opravilom, ki si izborijo pravico biti uvrščena višje na prioritetni lestvici, pa četudi samo zato, ker drugače ne gre.

Že če boš našel način, da bo 'tvoj pravi jaz' lahko dihal, je vrhunski kriminal, da bo omejen s preostankom časa in energije, ki ti ga blesave trivialne aktivnosti ravnoda ne spijejo. Moralo bi biti ravno obratno! Pa še tisto bi bilo že izrazito na meji sprejemljivega.

Umetnost potrebuje svobodo. Ne zgolj želi, kot si ljudje napačno predstavljajo! In mi, ki nam je v interesu, da dihamo resnico, moramo biti neodvisni. Samo tako lahko povemo, kaj nam leži na duši in brez bojzani pred posledicami izpostavimo polresnice, ukane, miskoncepcije in bose

laži. Žal mi je, da je tako, a slednje se pogosto širijo tudi preko kanalov avtoritete. Ali pa vsaj sil, ki jih tako dojemamo. Pravzaprav ni važno, kje se 'okužimo z lažjo'... obojne dosežejo enak učinek. Da pa lahko le-ta živi, pa se poslužuje orodij prisile, družbenega inženiringa in še česa. Verjemite mi, ko vam rečem, da človeška sebičnost ne pozna meja. Pozna pa sredstva, to pa!

Resnica ne potrebuje agresivnega marketinga ali prisile, da bi druge prepričala v lastno resničnost. Dovolj je že zdrava kmečka pamet in nevtralna cona, kjer lahko v miru in brez groženj nek argument analiziraš, ga pretehtaš in na koncu presodiš, koliko se z njim strinjaš in na koncu določiš, ali gre zgolj za mnenje, morebitno natepavanje ali je možno iz njega potegniti univerzalno spoznanje. Namig: če ti nekdo z nadutim glasom in izprseno postavo pribija, da naj misliš, kakor pravi on (in te po možnosti še zastrašuje s posledicami nasprotne odločitve), je verjetnost, da te – milo rečeno – vleče za nos, velikanska kot vesolje samo.

Bežanje pred problemi v tem primeru niti ne moremo jemati kot prokrastinacijo. Je le hlastanje za zrakom, ker ti takšni in podobni primerki neprestano visijo za vratom in ti ne pustijo dihati. Problem predstavlja že njihova prisotnost. Preklemanske pijavke krvi, časa in živcev, so si očitno zadale življenjsko nalogo, da te (na kakršen koli način že) operejo lastne miselnosti, filozofije in vrednot, ter vcepijo svoje.

Bog pomagaj žrtvam, ki jih morajo poslušati vsak sleherni dan. Verjetno so poskusi njihovih manipulatorjev uspešni že samo zaradi tega, ker se jim po dolgotrajnem trpinčenju nehajo upirati, da jim postane lažje. In ne moremo jih blamirati, res ne. Ker če se po tvojih žilah venomer pretaka vrela kri, je to za telo naporno. Pa ne rabiš biti dohtar, da ti je jasno. Začneš jim verjeti – pa ne zato, ker bi njihove prazne besede imele kakšno povezavo z realnostjo – verjeti jim začneš, da ti dajo mir. Da ne trpiš več. Vendar vedi, da boš svoje duševno blagostanje plačal s korektno predstavo o realnosti, kar te bo posledično stalo pravih odločitev, s katerimi se boš na določeni točki soočil.

Ni mi potrebno posebej pojasnjevati, kako se to konča. Če pa že ne boš naredil direktne škode sebi, jo boš pa zagotovo naredil svojemu potomstvu ali pa dragim ljudem okoli sebe, ker jim boš dajal napačno predstavo o

zanje kritično pomembnih pojavih znotraj družbe.

Možgane se je pralo že stoletja nazaj. Redko kdo si upa o tem na glas spregovoriti, ker se boji izločenja ali pa si tega zaradi posledic ne more privoščiti, ker bi ga avtoriteta zatrla in mu pobrala ugodnosti ali zaprla pipico. Samocenzura kot zagotovilo za lastno varnost? Seveda, tu ni dvakrat za premisliti. A dokler bo takšne stvari treba početi, da bomo lahko normalno shajali, smo galaktično oddaljeni od koncepta svobodne družbe ali česarkoli, kar bi lahko spominjalo na njene zametke.

Svoboda ne more obstajati, dokler si eni ljudje želijo polastiti drugih. Vedno bodo našli način, da to postorijo, nerazmišljujoče glave raznih mamik in gospodov, ki so zasidrane v načinih starih časov, pa bodo njihove laži pokupile in z njimi poskušale okužiti ostale.

(Opomba: z napisanim nimam nikakršnega namena žaliti ostarele populacije ali kakorkoli namigovati na to, da je njihovo mnenje manj vredno ali da zaradi svoje starosti apriori tudi slabše razmišljajo. Kljub temu pa vsi vemo, kako je. Ni nujno, da bo tako, je pa vsekakor pogost pojav. Če sam sebe smatraš za starostnika in te moje besede razjezijo, potem da; mislim prav tebe. V nasprotnem primeru lahko to opombo mirno ignoriraš).

Kakorkoli že, občutek imam, da ljudje prehitro zaključijo, da jim drugi želijo le in zgolj dobro. Dobro želijo predvsem sebi! Vseeno jim je, če ti veš, kaj je dobro zate. Pravzaprav bodo tvoje dobro žrtvovali v trenutku, če se jim v zameno za to obeta lastno dobro.

Menim, da je to prvo, kar bi starši morali učiti svoje potomstvo, ko nastopi neka razumna starost. Pravljice (torej take, v katerih so slaba dejanja kaznovana, dobra pa nagrajena in kjer dobrodelec srečno živi do konca svojih dni) še vedno imajo svoje mesto, a se hitro lahko spremenijo v zlo, če se jih uporablja z namenom preslepitve posameznika/-ov in slikanja napačnih predstav o realnem svetu, v katerem živimo.

Je še kdo opazil, kako hitro se marsikdo okliče za nekoga, ki – po njegovih besedah – ve, kaj je zate dobro? Kako prikladno, prijazni mož se je od nekod pojavil in pripravljen mi je pomagati! Sreča moja, bodi hvaljena! Ja, veš da. Tisti, ki zares ima dobre namene, se bo redko kot takšen tudi promoviral. In ti boš tisti, ki ga boš našel, ne obratno. Če pa se že zgodi

drugače, bo taka oseba s tabo maksimalno previdna in iskreno spoštljiva. Vedno. Definitivno pa nikoli ne bo nate pritiskala.

To so indikatorji za filtriranje črvivih jabolk. Zato pazi, čigav nasvet poslušaj. Žalostno, da se tudi na avtoriteto v tem primeru ni moč zanašati, saj prav tako služi lastnim interesom. Pogosto s prikladnimi izgovori, da skrbi za red in mir, v resnici pa le gleda, kako si bo podvrgla maso ljudi, da bo delala za njihove ideale ali vsaj za, khm, že tako (pre)polne riti. Naj samo ne omenjam moraliziranja, ki se iz njih cedi iz vsake poldruga pore... ne pustite se pretentati. Konec koncev si le čistijo vest. Govorijo samim sebi!

Naš junak je ob opravljanju jutranje rutine še enkrat pomislil na pravljice, ki so mu jih pripovedovali. Po eni strani je bil nanje čustveno navezan, ker so nudile nek alternativni, optimizma-poln prostor za domišljijo, po drugi strani pa ga je hudo črvičilo, da se jih je zlorabilo le kot pripravljavnico za podtikanje laži. Saj, po svoje jih ne gre kriviti, ker so mu privarčevali marsikako leto gorja in eksistencialne depresije, ki bi se ga lahko lotila že v rosnih letih.

Vendar počakaj malo. Kako lahko otročaj pade v kaj takega, če je še premlad, da bi svet okrog sebe doživljal s polno umsko kapaciteto odraslega? Pa gre po zlu tudi tale morebitna namenskost.

Pravili so mu tudi, da naj punc ne cuka za lase in da če bo do ostalih pobalinov prijazen, da se bo dobro tudi povrnilo. Ha, ha! Saj ne vem, od koga si to zdaj sposojam, vendar mi je večer dokaj prijetno polepšal cinično-sladek komentar, da bi se punca, ki bi ji v knjižnici pomagal pobrati razsute knjige (in po možnosti, naivnež, celo pomagal nositi), kvečjemu grenko smejala tvojemu copatarstvu, ki ga je po novem bojda moderno pripisovati kavalirjem našega časa. Pa ne zato, ker bi se mi izjava zdela bebava, ampak ker ima tip na vso žalost prav.

Ma kje, da bi cura postopoma ter metodično ovrednotila tebe kot osebo; ona v trenutku zaključí, da to počneš, ker se smatraš za manjvrednega, in da moraš svojo energijo posledično namensko usmerjati v to, da se ona dobro počuti, ko je v tvoji družbi. Tvoja – od nje dojemana – vrednost tako neizogibno, a nič manj nemudoma, pade kakor kamen s stolpnice. Seveda

vključno s tvojimi možnostmi, da boš z njo to noč videl kaj akcije (ali pa katero drugo noč v tvojem življenju, ko smo že pri tem).

A pustimo za drugo priložnost, ker že vidim, kako bo nekdo težil, da če bi bilo tako preprosto pri nasprotnem spolu vzbuditi privlačnost, bi to vsi počeli prav s tem namenom, neglede na dejanske moralne principe, ki bi jih nosili ali ne-nosili v sebi. Tak človek bi seveda popolnoma zgrešil poanto, iz preprostega razloga, da se sploh ne gre za to, temveč za (s strani družbe vcepljeno) prehitro zaključevanje, ki ima premalo ali nič podlage. Torej izključujoče mišljenje, namesto vključujočega.

Taprvo sestoji iz stvari, za katere bog varuj, da bi jih kdo počel brez posledic. Pogosto pa je sestavljeno iz samih ugibanj, kot je razvidno iz zgornjega prizora. Biti prijazen, dostojanstven in človeški je po njihovo kriminal brez primere, tako se vsaj obnašajo. Skrajno bolano.

Naj se zatorej otrokom predstavlja realnost, skupaj z omejitvami, ironijo in vsem, kar pač vsebuje. Še vedno se iz nje dajo krojiti najčudovitejše pravljice, ki imajo svoje korenine trdno zasidrane globoko v realnih tleh. In če bi svoje oči držali odprte za še kaj več, kot le ugibajoče izločanje ljudi, še preden jim damo priložnost, bi hitro ugotovili, da so pravzaprav le-te že med nami. Zakopane globoko v senu, čakajoče na najditelja. Bolje, da tudi te pozitivne misli ne uničim z dodatnim razglabljanjem, a dozdeva se mi, da so obsojene na tako dolgo čakanje, da bodo vmes že trikrat spustile dušo. Ups! No ja. Poskusil pa sem vendarle.

Namen laganja o realnosti je morda na prvi pogled lep, a ob malce močnejšem razmisleku gre zaključiti, da na dolgi rok prinese več škode, kot koristi.

Ponovno se ustavljam, ker čutim brezup; včasih se niti ne zavedajo, da lažejo. Z vso iskrenostjo čutijo, da govorijo resnico. Jih potemtakem, uboge tepce, lahko sploh obtožim greha? Razprava je na široko odprta. V nečem pa se vendarle lahko strinjamo prav vsi: da v vsakem primeru nimajo pojma, o čem govorijo.

Ne rabijo nas zanimati vzroki, ki botrujejo takšnemu stanju in ne rabimo se obremenjevati z njihovo inteligenco. Dovolj je, da si upamo na glas

priznati, da je tako, med prijatelji malce pojamrati, in že se s prsi odvali kakšna skala ali dve.

Tega se dosedaj ni zavedal, ampak največja klada, ki jo nosi, pravzaprav ni bivanjska situacija sedanjosti. Tudi, če bi ji pobegnil, kar je definitivno mogoče, nikoli ne bi mogel pobegniti župi, ki si jo je s svojo impulzivnostjo zakuhal prav sam.

Ne, treba je razčistiti. Nevednost je bila jako fina, dokler je trajala, a zaradi radovednosti ne bo nikoli mogel mirno spati. Je morilec ali zgolj prestopnik? Prav zaželel si je izvedeti, kaj je takrat naredil.

Kakor hitro je dobil idejo, je že stopal proti najbližjemu javnemu računalniku z internetno povezavo. Ko ga je našel, smešno, da prav v knjižnici, je odprl spletni iskalnik in vtipkal svoje ime.

Trepetajoče je stisnil na gumb 'išči'.

19. del

Soočenje

Še preden so se na ekranu utegnili izpisati rezultati iskanja, je pomanjšal okence. Ne zaprl... še vedno ga je zanimalo. Ampak ne, tole je treba bolj premisliti. Ko take stvari enkrat veš, se loputa za tabo dokončno zapre. Že res, svoje udobne nevednosti tako ali drugače ne bo mogel vleči v nedogled. A kaj, ko je tako sladka.

Še malo bi. 5 minutk, če ne drugega. Tudi, ko se zbudiš, ti to pripada, kajne?

Šel je na zrak in globoko vdihnil. Gledal je monotonost ljudi, ki so se kot roboti premikali skozi ulice. S kotičkom roke si je s čela obrisal kapljico znoja. Uf, samo poglej jih. Kako so plehki. Če ne bi videl barvno, bi mislil, da je vse tako sivo, kot svet, v katerem so se porazgubili.

Pozabili so, zakaj sploh živijo. Če predpostavimo, da sploh še koga kaj zanima. Misel bi morda lahko zaključil s sestavnimi deli, kot 'z izjemo', 'lastne' ter 'zadnjične odprtine', a ne bom. Zdajle niti ni važno. Narava že ve, kaj počne.

Ali pa tudi ne... v obeh primerih se ne spremeni prav nič. Zombificirani smo. Ko skozi steklene vitrine opazujemo mravlje, kako gradijo svoje kraljestvo, se vsi navdušujemo nad njihovo marljivostjo, organiziranostjo in smislom za logistiko. Če nas kdo slučajno opazuje z neba (četudi kakšen vesoljec s teleskopom), stavim, da ima o nas ljudeh podobno mnenje. Muzam se ob misli, da bi ga povabili med nas in integrirali v 'naš' način življenja.

Pa ne zaradi tega, da bi imeli priložnost spoznati kakšno novo raso in njihovo kulturo. Tovrstne užitke prepuščam kakšnemu drugemu entuziastu. Temveč zato, da bi spregledal, kakšo sranje je vse skupaj, ko si enkrat noter, brez ladje, ki bi te odpeljala na varno in brez magičnega gumbka, ki bi zaprl dogajanje pred tabo.

Tu, v tej planetarni kleti si se skotil in kakor podgana boš tudi crknil; omamljen od blišča, ki te obkroža, otrpel od rutine, ki ti je bila vsiljena in lačen življenja, ki ti ga nikoli ni bilo dano živeti. Na smrtni postelji se nenazadnje ne boš mogel niti odločiti, ali si srečen, da je vsega konec, ali pa svojo smrt nemara celo obžaluješ. In potem te bo doletelo še poslednje spoznanje, da čutiš pravzaprav oboje hkrati.

On pa kar ni in ni želel vedeti. Roke bi zdaj že brskale po spletu, če noge ne bi kar po svoje hodile v čisto nasprotno smer. Takole je sklenil: pogostil se bo z najbolj veličastnim kosilom, kar ga je kdajkoli jedel, potem pa se bo soočil s svojo preteklostjo in vsem, kar je storil. Denarja je imel ravno dovolj.

In to je tudi storil. Ko je v gostilni čakal na hrano, se mu je zdelo, kakor da je vsaka minuta dragocena. Pa ne zato, ker bi bil neučakan, temveč zato, ker se je obdobje njegove sladke nevednosti postopoma bližalo h koncu. Bil je nedvomno lačen, a kljub temu. Ko mu bodo prinesli krožnike na mizo, bo to pomenilo kvečjemu, da je mrzel tuš vedno bližje.

Zato naj čakanje traja. Večno, če tako želi. In kaj bi dal, da bi temu bilo tako. Ko pa so natakarji končno prinesli poslastico pa, namesto da bi mu igralo srce, mu je le-to čisto podivjalo. Od samega strahu, ničesar drugega.

Ne... škoda je momenta. Škoda je zrezka. Predvsem pa, škoda je užitka.

Preklopil je v novo prestavo, in se lotil obroka. Vsak grižljaj mu je teknil, kakor le malo stvari do sedaj. Meso pravzaprav ni bilo, kar se okusa tiče, nič pretirano posebnega. A kako hitro se stvari spremenijo, ko se spremeni naša percepcija.

Ko nimamo ničesar, hitro začnemo ceniti, kar vendarle imamo. Ko nam zmanjkuje časa, prav tako uživamo vsak trenutek, ki bi se nam v nasprotnem primeru zdel kot vsakršen drug.

Čudni so ti naši vdelani mehanizmi, čudni. Revščina nas dela iskrene. Pomanjkanje tudi. Skorajda bi lahko rekli, da manj, kot imamo, bolje nam je. Manj je skrbi, da bi kaj izgubili ali pa da nam bi kdo kaj vzal. Ko zunaj sneži, smo srečni, da smo noter na toplem in ne zmrzujemo. V nasprotnem

primeru pa, bolj, kot bi bili bogati in višali svoje življenjske standarde, bolj bi dobrine okrog nas začeli dojemati kot nekaj samoumevnega.

Intenzivnost našega dojetanja tovrstnih dobrin bi se čedalje manjšala, mi pa bi potrebovali vedno večje doze le-teh, da bi dosegli podoben občutek. Vsekakor pa, bolj bi pozitivne občutke začeli nanje navezovati, bolj bi nas posledično le-te zaslužnjile, ker bi od njih postali odvisni. A res potrebujemo dokaz? Ko bi nekaj otipljivega nepovratno izgubili, ali pa bi se naše finančno kraljestvo – zaradi česar koli že – začelo majati, bi hitro spoznali, da ne.

Na krožniku je ostalo le še nekaj grižljajev. Ustavil se je. Razumljivo, saj so pomenili simbolično mejo med vednostjo in nevednostjo. Trudil se je, da bi v vsakem grižljaju maksimalno užival, zato je grizel počasi. Zanimivo bi bilo, da bi v življenju vse trenutke tako cenili, kot da so zadnji, ki jih bomo doživeli. Ne le enkrat, ampak vsak sleherni dan. Ustavili bi se, pogledali nazaj in bili ponosni na vse, kar smo že dosegli. Hvalili bi intelekt, ki nam je bil dan in cenili vse, kar imamo.

Če bi le bilo možno, ne bi merili dolžine življenja v okrilju visokih standardov. Ne bi jih občutili, saj se tem sploh ne bi obremenjevali. Le zavedali bi se, da so tukaj... ne prej, ne potem, ampak zdaj. Tule, nikjer drugje.

Tuji travniki, ki z našega zornega kota vedno izgledajo bistveno bolj zeleni od lastnih, kar naenkrat ne bi več bili tako mamljivi, ker bi se zavedali, da so pravzaprav skoraj enake barve, ko jih v hipotetičnem prostoru damo skupaj in primerjamo. Obenem pa bi vedno imeli v mislih dejstvo, da bo nekoč tako naš, kot kak drug travnik, usahnil.

Neglede na to, kaj naredimo ali ne naredimo, barve bodo tako ali drugače en lep dan postale medle. A ne bi gledali nazaj in ne bi žalovali. Ker bi nam bilo jasno, da smo takrat naredili vse, kar smo lahko.

Tako, krožnik je zdaj prazen. Še celo polizal ga je. Z zadnjimi parami je poravnal račun, zdaj pa pogumno naprej proti knjižnici.

Zunaj je zrak občutil čisto drugače. Bil je svež, skorajda magičen. Ni se več toliko osredotočal na ljudi okrog sebe, temveč na lepo arhitekturo, ki je iz določenega razloga nikoli do sedaj sploh ni opazil.

Bilo je prav prijetno majhno mestece. Pa četudi se je na daleč videlo, da lutkarjem, ki so na ulicah prosjali za denar, ni tako ugajalo. Ugajalo je njemu... vedoč, da se mu življenje ni tako turobno zasidrilo. Imel je namen in jasno začrtan cilj; soočiti se z resnico, pa naj bo, kakršna pač bo.

V knjižnici je sedel za isti računalnik, kot je to storil že prej. Okence z rezultati iskanja ga je prav tako čakalo na istem mestu.

Nič, to je to. Globoko je vdihnil, zatrl še poslednje strahove, in kliknil na naključni zadetek. Odprla se je novičarska stran, kjer so v obliki prispevka objavili njegovo fotografijo, kar je tudi najprej opazil. To že ne more biti dobro, saj je že od nekdaj živel docela anonimno.

Ni se mogel spomniti razloga, zakaj bi bil kot oseba zanimiv kakšnemu novičarskemu portalu. Kaj kmalu zatem pa je zagledal naslov. Spreletel ga je srh. Trikrat je pomežiknil z očmi in pogledal še enkrat, a naslovna vrstica je ostala nespremenjena.

Pisalo je:

„Direktor utrpel usodno poškodbo glave, morilec na begu“

Otrpnil je.

20. del

Hotel z dvema zvezdicama

Ugasnil je monitor in se pognal skozi vrata knjižnice. Ni vedel, kako naj reagira ali kaj si naj misli. Pravzaprav ni imel pojma, kaj naj bi vse skupaj pomenilo.

Tekel je malo levo, malo desno, in malo navzkriž, dokler se ni zadihan ustavil v neki zakotni ulici s starimi škatlami, steklenicami in papirjem. Lovil je sapo. Bilo mu je slabo, ampak ni se mogel prisiliti, da bi bruhal. Z vsako sekundo se je slabost stopnjevala, on pa je samo čepel v kotu in nemo gledal predse. Postalo ga je strah. Njegova situacija je bistveno resnejša, kot se je zavedal. Še bolj pa je bolelo dejstvo, da on – glede na storjeno – ni nič boljši od ljudi, ki jih prezira. Dvoličen je.

Ta misel ga je tako pretresla, da je vsebino svojega želodca zdaj dokončno izpraznil v bližnji smetnjak. Samo vprašanje časa je, kdaj bo celi svet vedel, kdo je in kaj je storil. Trepetajoče se je sesedel in padel v brezup.

Kot, da bi vrhovne sile vedele, kdaj tega res ni treba, se je z neba ulil dež. Težak, neusmiljen dež. Ni imel strehe nad glavo, a zaradi vsega šoka tega niti ni opazil, vse dokler ga ni do ušes zalilo.

Zdaj je tako ali tako vseeno. Končal je. Zavozil do potankosti. V luži, kjer je sedel, bi se najraje pogreznil z obrazom v tla in se utopil. Vedel je, da bi zdaj že moral nekaj čutiti, ko je tako premočen pobiral črepinje svojih misli. A čutil ni ničesar, ne mokrote, ne mraza. Zgolj bolečino svoje lastne vesti.

Prepuštil se je toku, ulegel na tla in potihem upal, da ga voda zalije. Zaprl je oči in si zaželel lastnega konca. Vseeno mu je postalo za vse. Želel se je kaznovati, kakorkoli, nobena cena na tej točki ne more biti previsoka. Ker pa ga ni in ni hotelo zaliti niti po času, ki se mu je zdel kot neskončnost, se je pognal v tek.

Brezglavo je odvihral po naključno izbrani poti, v upanju, da bo nekje

našel kakšno pečino, iz katere se bo lahko vrgel v prepad. Ker pa tudi te ni bilo od nikoder, je začel oprezati za visokimi stavbami. Takimi, na katere se da splezati. Želel je oddirjati proti kakemu nebotičniku, a vedel je, da ga tako posvinjanega niti v najbolj blaznih sanjah ne bodo sputili noter.

Zato je dirkal naprej. Na lepem se je znašel pri mostu, ki je bil dovolj visoko, da bi ga znal skok z njega pokončati. Splezal je na ograjo in se nanjo vsedel.

To je to, zadnji zdihljaji svobodne duše, ki niti ni bila več tako svobodna. Z vsakim nadaljnjim premikom je odločal, ali bo zdrvel usodi v naročje, ali bo počakal na kak boljši moment. Pa saj ni vedel, kaj sploh čakati. Izgubil je vse. Njegova denarnica je bila domala brez ficka, življenje lopova pa ga ni preveč mikalo.

A nič na svetu ne boli bolj, kot izgubiti dobro mnenje o sebi. Saj, lahko bi si lagal, kakor vsak drugi tepec, ki misli, da njegov drek ne smrdi. Vendar to nikoli ni bil njegov način. Zakaj bi začel zdaj? Kakor velja za vsako laž, bi tudi tukaj profitiral le na kratki rok, na dolgega pa oplel. Problem je, da se je znašel ne zgolj v brezizhodni situaciji, temveč predvsem brezciljni.

Ko je bežal, je sam sebe uspel preslepiti, da vse skupaj nekam vodi... iz slabšega na boljše. To pa se je izkazalo za fatamorgano; ko je končno prispel na svoj cilj, je izgubil svoj smisel obstoja. Problemov pa niti za ped ni rešil. Spoznal je, da ciljev v resnici nikoli ni imel... le slepil se je.

Ko udarijo dejstva, pa je možno zaključiti le, da se ne zna kontrolirati. Nikoli se ni, pa čeprav v življenju ni bolehal za nobeno odvisnostjo. Impulziven je. Malce preveč, da bi lahko shajal s kakšnim človekom, kaj šele s skupnostjo. S sebe je izlil že na tisoče besed o preziranju konformizma, a šele zdaj se mu je posvetilo, da prezira predvsem samega sebe. Ali pa vsaj določene karakteristike, ki ga definirajo. Heh, da pomisliš, kakšen bedak je bil že ves ta čas. Kako boš premagal druge, če še samega sebe ne moreš? Zdaj nima več nikamor za zbežati.

Gledal je, kako so kaplje dežja padale v vodo. Počutil se je tako majhen. Nemočen, nebogljen in neuporaben. Tudi, če bi se zabrisal dol, bi to na

gladino vplivalo le za nekaj sekund, potem pa bi bilo vse po starem. Ko bi odkrili njegovo truplo (če bi se komu sploh dalo ubadati z iskanjem), bi novinarji, časopisne hiše in ostali mediji dobili luštkano zgodnico enodnevnico, ki bi prodala kak izvod ali dva več. Potem pa bi bil le še cifra, statistika, če hočemo.

Ne le to, svet bi kolektivno bil mnenja, da je dobil, kar si je zaslužil. Na njegovo pogubo bi gledali kot na akt pravice, izvršen iz neba. A bi res rad ugodil medijskim hišam, ki bi se bogatile na njegov račun? Bi morda rad potešil žejo več milijonskih bebavih množic, ki samo iščejo naslednji šus senzacionalizma in zamotitve, da bi za nekaj trenutkov pozabile na svojo lastno bedo?

Ja, pa kaj še. Sklenil je, da raje crkne. Haha, ironija pa taka, kajne? Ko 'ne-crkniti' postane kontekstualni ekvivalent 'crknjenju', pa čeprav zgolj iz čistega gnusa in nestrinjanja, potem veš, da na novo postavljaš definicije.

Težko je biti uporniški, če se sam sebi gnusiš enako, če ne še bolj, kot se ti gnusijo ostali. Ne, treba je sprejeti odgovornost in se kaznovati. To je zdaj še poslednji mejnik, ki ga ločuje od ostalih. Vse je padlo, to pa ne bo!

Zbral je še zadnje zalogaje notranje moči in se ponovno postavil na noge. Previdno je splezal iz ograje in zakorakal po trdnih tleh v varnem zavetju mostička. Vedel je, kaj je prav in kaj hoče. Khm, pravzaprav niti ni važno, da veš, kaj hočeš. To se s časom lahko spremeni. Kar pa dolgotrajno ostaja v tebi, pa je zavedanje, da nečesa zagotovo nočeš.

Blaten in moker se je zagnal med ljudi, ki so po dežju stopicljali z dežniki v rokah. Pa saj res. Dežnik! V šoku in bolečini je čisto pozabil, da ga ima s sabo. Saj ne, da mu bo zdaj kaj dosti koristil, a vseeno. Če ne drugega, se bo bolje znil z masami ljudi, ki kot slepe kure v nemogočih razmerah letajo naokrog po opravkih.

Kmalu je našel, kar je iskal: informacijski terminal. Vseboval je priročni zemljevid s trenutno lokacijo in interaktivnim iskalnikom. Celo izrisalo mu je najbolj optimalno pot do cilja. A kaj je ta cilj? Ne bi vedel. Nova samomorilska lokacija? Morda zavetišče za brezdomce? Ne svita se mi, niti približno. Kljub temu pa, ko se mu je z vtrajno hojo približeval, mi je

precej hitro postalo jasno.

Ta trmasti norec je korakal proti najbližji policijski postaji.

Malce sem šokiran.

Ko je odprl vrata in pricmokal noter, so ga najprej nameravali nahruliti, da jim bo z blatom umazal preprogo. Potem pa je taglavnemu oficirju skodelica kave praktično odletela iz rok in se z navpičnim padcem raztreščila na ploščicah pod njim.

Počasi je tudi ostalim navzočim postalo jasno, kdo se je prikazal na pragu. Policisti so na plano potegnili pištole in mu odločno, a hkrati nekoliko presenečeno in pretreseno zabičali, da naj se ne premika in da je aretiran. Za opaziti je bilo, da je imel le malokaj proti. Roke je dvignil vznak, nato pa sta mu dva policista že nadela lisice.

Hrabra odločitev, kolega. Morda ne najlažja in zagotovo nič kaj manj nagla, a pravilna. Dolgoročno gledano s pomisleki pridejo samo težave. Ko te kristalno jasno prešine, kaj ti je za storiti, so pomisleki le še eni izmed žeblicev, ki se pribijajo v tvojo krsto, če se jim pustiš. A kaj bi dolgovezil.

Dogodki, ki so sledili, so preveč generično dolgočasni, da bi jih podrobno opisoval. Obsodili so ga in ga strpali v keho, njegovo rodno mesto je skupaj s svetom slavilo, skratka vse je bilo v najlepšem redu. Za marsikoga. Po svoje tudi zanj.

Mislili so, da so mu vzeli vse.

Narobe. Pravzaprav so mu dali prav tisto, kar je najbolj potreboval. Mir in zvrhan pehar časa. Čeprav je končal v zaporu, ni sočasno končal tudi v zaporu za misli, kakor ostali ljudje... razmišlja lahko namreč o čemer želi.

Gibljevost po prostoru je precenjena. Živeti z omejitvami je bil že tako vaje. Hrane vsaj ni več treba krasti po smetnjakih in zabojih, ker ti jo dostavijo v celico. Ha, tu imate zdaj, enodimenzionalci!

Morda res ni bil v hotelu s petimi zvezdicami, a koga briga. Tudi dve

zvezdici nista slab rang, če ne potrebuješ dosti. Poleg tega pa je treba imeti v mislih, da je vendarle zastoj. Kdo bi se pritoževal? Škoda le, da so pri aretaciji upoštevali njegovo predajo in da mu bo to nekoliko skrajšalo nastanitev.

A nič ne de. Ob izpustitvi bo njegova moč presegala že marsikatero omejitev, s katero vsak izmed nas priveka na svet. Iznajdljiv poba, kot je, se je uspel dogovoriti s pazniki, da mu vsake nekaj tednov prinesejo nov kup knjig. Na papirju bi verjetno pričakovali fikcijo, a kdo ima čas za kaj takega? Bral je strokovno literaturo. Iskal po vsem živem, da bi našel svojo pot, in da bi si priboril svoj kotiček pod soncem.

Pri lažeh in natepavanju je ni čez informiranost, če se želiš zaščititi. Tisti, ki znajo pravilno ovrednotiti družbeno strukturo okoli sebe, bodo vedno imeli prednost pred tistimi, ki tega ne znajo. Z dovolj veliko vztrajnostjo, ki že skorajda mora malce mejiti na trmo, da je dovolj obstojna, pa lahko tudi čisto navadni smrtniki zgrabijo bogove za jajca.

Sami sicer nikoli ne bodo mogli postati nesmrtni, neustavljivi in neranljivi, ampak kdo pravi, da je treba? Treba je le biti močen, ker moč nadzira vse. Tudi, če imaš le skromno željo po nadzoru nad lastnim življenjem, in nič drugega.

Ta pravica bi ti morala pripadati že ob rojstvu, a žal bodo ljudje vedno našli način, da ti jo kratijo. Če ne ljudje, pa razmere.

Bitka svobodoljubnih, se bojim, da nima konca. Vendar to ne pomeni, da je brezupna. Vse, kar potrebujemo, so živci iz najtrdnejšega jekla in potrpežljivost. Ne smeš se pustiti nobenim strahovom, nobenemu neuspehu in nobenemu materialnemu ali nematerialnemu pojmu. Kaj pa ljudem? Pha, oni so pa tazadnji! Še smrt je slajša.

Pa ne gre se tule za ponos, ampak za dober, dostojen okus. Deset padcev ne pomeni ničesar, tudi 55 ne. Pomeni le, da se boš pač 56-krat pobral. Ostali imajo tendenco, da zasmehujejo tiste, ki tako trmasto poskušajo in jih označujejo za naivne, slaboumne, otročje, pa še kaj bi se našlo. V resnici, vrhovnemu presenečenju na ljubo, pa zgolj klavrno opravičujejo dejstvo, da sami tega nikoli ne bi bili sposobni. Pogosto zaradi prešibke odločnosti in podcenjevanja človekovih sposobnosti, še pogosteje pa zaradi pomanjkanja hrbtenice. Po domače povedano: ker jim noben ni dal

odobravanja!

Pa odobravanje drugih sploh potrebujemo? Ni slabo, če ga imamo, to že. To, da brez njega ne bi mogli shajati, kakor ne bi mogli brez kisika, pa je popolnoma zgrešeno. Tovrstni strahovi se marsikdaj izcimijo iz premajhne merice izkušenj. Da bom direkten, ne sme te biti strah poskusiti. Ko si enkrat tako daleč, vidiš, da so bili popolnoma odveč.

O našem krimi-heroju se bojim, da ni več kaj dosti za povedati. Obelodanil sem vam vse. Kar drugi dojemajo kot zapor za telo, je on imel za inkubator znanja, informacij in razuma. Imel je dolgo pot, polno ovir, ampak bilo je vredno. Če ne zavaljo dogodivščine, pa zagotovo zavaljo spoznanja... predvsem samega sebe. In seveda zunanjih razmer, kar ne more ravno škoditi.

Ampak zdaj, o ja, zdaj je vedel. To, da v današnjem svetu ni več plemičev, je navadno zavajanje. Vedno so bili in vedno bodo. Le reče se jim zdaj drugače, da se ne bi stopilo na živec preobčutljivim politično-korektnim nebodijimtreba.

Le tisti lahko ubrani svoje interese, ki ima moč. Da se jo uporabiti tudi za grde namene, a skrajno žalostno je, da se za ubranitev lastnih pravic potrebuje moč nič kaj manjših razsežnosti. Če je ne boš sam zavaroval, ti jo bodo drugi brez najmanjšega pomisleka vzeli. In to s cedečo slino v ustih. Tega si nikakor ne moreš privoščiti, če ne iz drugih razlogov, že zaradi plamenih zubljev sovraštva in gnusa, ki te ob takemu dogajanju preplavijo.

Prihodnost je v neodvisnosti. Vsaj od drugih ljudi, če že od razmer ni mogoče biti. Na tej točki bi se ustavil in čestital neodvisnim podjetnikom, inovatorjem in umetnikom, skratka vsem, ki počnejo, kar želijo, ko želijo in so v tem uspešni. Tistim, ki (še) niso, pa polna kapa spoštovanja, da vztrajajo. Oni so plemiči sodobnega časa. Ker sploh ni važno, kje si se rodil ali kaj imaš. Talent je še ena od stvari, ki so bistveno precenjene. Edino, kar šteje, je to, kaj si pripravljen narediti, da dosežeš svoje cilje. Nisem največji pristaš besede 'sanje', zato je nisem uporabil. Sliši se malce preveč iluzorno in preprosto ne spada zraven.

V primeru, da si postavljaš lastne cilje (tudi, v kolikor to zahteva riniti proti deročemu toku, ki pritiska nate, a se mu nikoli ne prepustiš), si že na dobri poti do plemištvja. Ja, to je pa lepota današnjih časov, vsaj ena, na katero sem zares ponosen. Včasih je vse skupaj bilo pogojeno s krvjo, dandanes pa je marsikaj odvisno od tvoje vztrajnosti, odločnosti in intelektualnih kapacitet.

Minus razna dedovanja in podobni heci, ampak ja. Z lastnimi rokami si lahko utreš pot noter, kar pomeni, da ti je dana možnost dobiti tisto, kar ti pripada, če si le-tega želiš bolj kot življenje samo in si dovolj sposoben, hkrati pa tudi človek dejanj.

Po svoje se tu vrši naravna selekcija, nobena intervencija ni potrebna. A v kolikor so to karakteristike, ki te definirajo, pa sploh ni debate. Dobil boš, kar ti pripada, vprašanje je zgolj v potrebnem času. Zametki pravice v nepravičnem svetu.

V nedogled lahko razglabljam o tem, kako nas je strah poskusiti stvari po naše, ker se bojimo, da izzivu ne bomo kos. A zakaj živeti v strahu in zakaj v njem tudi umreti? Radi bi verjeli, da izhaja iz naše racionalne, vendar niti približno temu ni tako. Sposobni smo malce več, kot le to. Nikoli ne bomo vedeli, če ne poskusimo. Nihče ne pravi, da problemov ne bo in da bo vse šlo po maslu. Seveda bodo stvari šle narobe. Presenetljivo pa je, da niti takrat, ko problem postane realnost, strah še vedno ni na mestu. Največ narediš, če ostaneš zbran in pri pameti, čeprav ti okrog ušes pokajo granate in mimo tebe šibajo krogle. Imam prav ali nimam, preklemano?

S to mislijo se umikam drugam, v svetove, katerih del sem zmeraj bil. Urno, ker čeprav je časa ogromno, ga nikoli ni dovolj. Dosti zgodb je za pripovedovati, še posebej tistih, ki navzven delujejo že zdavnaj zaključene.

Očitno ob mraku dneva obvelja zgolj eno: kdor išče, ta najde. Težko je, še posebej, če se pot pred tabo razdeli na več smeri, ubereš pa lahko samo eno. Si upaš ubrati tisto, za katero slutiš, da je zate prava, čeprav ti žugajo s prstom? Te je v hlačah dovolj, da jim v odgovor še ti pokažeš en prst?

Zna biti, da je to ena pomembnejših odločitev, ki jih sprejmeš v življenju. Če jim bo kaj lažje, jim lahko obelodaniš, da naj nikar ne vzamejo osebno. Bistveno bolj, kot si ga pokazal njim, si to storil njihovim strahovom, sočasno pa tudi lastnim. Kar je edino pravilno. Naj bo jasno, da ti usmerjaš njih in da si ti gospodar svojega življenja, ne pa obratno.

A previdno, ta pot ni za vse. Izberi jo le, če si sam pri sebi trdno prepričan, da jo zmoreš živ prebroditi. Ne sprašuj drugih; samo lagali ti bodo. Nekateri iz dobrohotnosti, spet drugi iz sebičnosti ali zlobe. Če nisi dovolj sposoben, ti lahko iz prijateljskih namenov ali vljudnosti rečejo, da si. Če pa dejansko si, pa ti bodo natvezili, da nisi, zgolj zato, da bi si podredili silo, ki je močnejša od njih, da bi delala za njihove interese.

Tudi na to se ni moč povsem zanašati, ker lahko, da niti sami ne vedo, lahko pa te narobe ocenijo. Ti edini v sebi nosiš zemljevid do spoznanja in ključ do resnice. Razmišljaj, dvomi, sprašuj se in postavljaljaj si izzive. Uporabi vse, kar veš o sebi in o svetu, ki te obdaja. Le tako jo boš našel.

Sicer pa, kaj bi govoril. Mi to vemo, mi in nam sorodne duše. Iz tega razloga zaključujem z razmeroma skromno peščico besed: bojišče je odprto in le malokaj je prepovedano.

Zato vso srečo vsem.